

ОБИКНОВЕНИЯТ ПЪТ

Майка Тереза

Съдържание:

ОБИКНОВЕНИЯТ ПЪТ	1
<i>Как бе написана тази книга?</i>	2
ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
ОБИКНОВЕНИЯТ ПЪТ	6
ПРЕДИ ДА ПРОЧЕТЕШ ТАЗИ КНИГА	8
МОЛИТВАТА Е ПЛОД НА МЪЛЧАНИЕТО.....	9
КАК ДА СЕ МОЛИМ: ПРЯКАТА ВРЪЗКА С БОГА.....	9
НЕКА ТВОЕТО СЕМЕЙСТВО СТАНЕ СЕМЕЙСТВО НА ЛЮБОВТА	10
БОГ ОБИЧА ТИШИНАТА	11
МОЛИ СЕ ВСЕКИ ДЕН.....	11
ВЯРАТА Е ПЛОД НА МОЛИТВАТА	12
БОГ НИ ПОДЛАГА НА ИЗПИТАНИЯ.....	13
ВСЕКИ ЖИВОТ Е БЕЗЦЕНЕН ЗА БОГА.....	13
ЦЪРКВАТА Е НАШЕТО СЕМЕЙСТВО	14
ВЯРАТА Е ДАР ОТ БОГА.....	14
ДЪРВОТО НА СЕБЕРАЗРУШЕНИЕТО И ДЪРВОТО НА СЕБЕРЕАЛИЗАЦИЯТА	15
ПОЕЛ СЪМ ПЪТЯ КЪМ НЕБЕТО	15
ЛЮБОВТА Е ПЛОД НА ВЯРАТА	15
ТОПЛИНАТА НА НАШИТЕ РЪЦЕ.....	16
ВСЕКИ АКТ НА ЛЮБОВ Е МОЛИТВА	18
ОБИЧАЙ ТАКА, ЧЕ ДА ТЕ ЗАБОЛИ.....	19
ОСТАНЕТЕ ВЕДРИ И В СТРАДАНИЕТО	20
СЛУЖЕНЕТО Е ПЛОД НА ЛЮБОВТА	20
ГАНДИДЖИ ПРЕМ НИВАС, ТИТАГАР, КАЛКУТА	21
ШИШУ БАВАН, КАЛКУТА.....	22
НИРМАЛ ХРИДИ, КАЛКУТА.....	23
БРИТАНСКИТЕ ОСТРОВИ	24
РАБОТАТА НА БРАТЯТА.....	24
ИМА ТОЛКОВА МНОГО РАБОТА ЗА ВЪРШЕНЕ	25
УВЛИЧАЩАТА СИЛА – ДА ТРЪГНЕШ ПО ОБИКНОВЕНИЯ ПЪТ.....	26
ДЕЙСТВЕНОТО МИЛОСЪРДИЕ	26
ДОНА	27
ЛИНДА	27
ДЖУДИТ	27
МАЙКЪЛ.....	28
ПЕНИ	29
ДЕЙВ.....	29
ДЖЕРИ.....	30
КАТИ И КЕН.....	30
НАЙДЖЪЛ.....	31
МЕРИ	32
ДЖЕРАЛДИН	32
ПИТЪР	33
ПОКОЯТ Е ПЛОД НА СЛУЖЕНЕТО.....	34
ЗАБРАВЯЙКИ СЕБЕ СИ, НАМИРАШ СЕБЕ СИ	35

Как бе написана тази книга?

ОБИКНОВЕНИЯТ ПЪТ

„Мога да ви разкажа за моя път – каза Майка Тереза, – макар аз да съм само проводник – Бог е силата. Поговорете с останалите, със сестрите и братята и с хората, които работят заедно с тях. Някои не са християни. Поговорете с тях. Сами ще разберете, видите ли го с очите си. Прекрасно е.” Идеята за тази книга, „Обикновеният път”, се появи преди няколко години, когато Омер Ахмед, филмов продуцент и мой колега, ни срещна с Майка Тереза, за да обсъдим един проект за филм. Въпреки че живееше в Лондон вече 45 години, Омер бе от Индия, а и неговите велики предци бяха притежавали земя в Тилджала и Мотиджил – квартали на Калкута. Днес Тилджала и домът на Майка Тереза за хора с психически увреждания са разположени от двете страни на железопътната линия, а своя първи дом някога тя основала в района на Мотиджил.

Семейството на Омер е мюсюлманско, но всичките му сестри са получили образованието си в Лорето, където през тридесетте и четиридесетте години преподавала Майка Тереза. Семейството му дълго време подкрепяло дейността на Ордена на милосърдието.

Заинтригува ни необикновената сила на Майка Тереза като символ на действено милосърдие. Нейното влияние върху общественото съзнание бе сравнимо с вълните, които образува хвърленият във водата камък. За много нехристияни Майка Тереза е възплъщение на християнството, което те почитат с цялото си сърце.

Макар и да са добре известни повечето подробности от биографията ѝ, остава неразгадано защо тя, заедно с мъжете и жените от своя Орден, живее по този начин – и дали в тази епоха на заетост и объркване в края на двадесетия век би могла да предложи нещо приемливо и достъпно на търсещите по-добър живот. Възможно ли е да разберем как да осъществим истинска връзка с хората край себе си, вслушвайки се в думите ѝ, вглеждайки се в делата ѝ? Предлагат ли наистина надежда Майка Тереза и Орденът на милосърдието в това усилно и трудно време?

С тези и много други въпроси в мислите си чакахме през един горещ юлски ден на 1994 г. в Дома на майката на Ордена на милосърдието в Калкута. Както във всички домове на Ордена по целия свят, и тук атмосферата бе забързана и делова. Към посетителите се отнасяха любезно, но не им позволяваха да пречат на важната работа по служенето на най-бедните.

Отначало Майка Тереза не бе убедена в ползата от още една книга. Тя изрази съмнение дали допълнителните думи ще приблизят някого към разбирането за смисъла на нейната мисия. „Толкова е просто всичко” – каза тя. Кому е нужен пътеводител по нейния обикновен път? – „Всички ние се нуждаем само от молитва и от повече любов.” Първо искахме колкото е възможно по-добре да се запознаем с работата на Ордена на милосърдието, като посетим Шишу Баван (домът за деца), Прем Нивас (център за болни от проказа в Титагар, ръководен от Братята на милосърдието), Нирмал Хриди (домът за умиращи и мизерстващи) и Прем Дан (домът за туберкулозно болни и страдащи от психически заболявания). Посетихме тези и други домове няколко пъти и видяното там напълно ни убеди, че наистина е необходима една книга, която да ни научи как да се молим, как да се обичаме повече и как да се грижим по-добре един за друг. Може би подобни неща са ежедневие за мисионерите от Ордена на милосърдието, но на Запад ние се нуждаем от поредица ясни и понятни стъпки, които да ни помогнат да извървим този път.

Поканихме християнската писателка Лусинда Варди да стане съставител на книгата и тя се присъедини към по-нататъшните ни проучвания. През следващите месеци Майка Тереза и нейната общност подкрепиха проекта ни и ни отделиха огромна част от безценното си време за разговори върху обширен кръг от теми. Обсъждахме подхода на Майка Тереза и работата на отделни сестри и братя от Ордена в Индия и на Запад, които тя ни представи. По-късно проучванията ни отведоха до личности от различни краища на света, работещи като доброволци в домовете на Ордена на милосърдието. Накрая Майка Тереза и мисионерите от нейния Орден прочетоха, одобриха и благословиха текста, изложен на следващите страници.

Джон Каурнс

ВЪВЕДЕНИЕ

Както и да гледаме на Майка Тереза – като на решителна мисионерка или като на жива светица – тя остава незабравимо впечатление. Всички имаме отношение към нея. Била е припознавана като символ на световния мир и често се е появявала в списъка на десетте най-уважавани жени в света. Макар и самата тя никога да не е смятала, че е направила или прави нещо необикновено. Но доколко всъщност познаваме философията и делото ѝ?

Ако се опитаме да надзърнем зад общоприетото мнение, ще открием, че нейната вяра и ясна цел ни дават ярък пример – какво означават любовта, служенето и уважението към човешките същества до нас, особено към онези, които са бедни и онеправдани. Тя практикува онова, което проповядва. Утъпква един обикновен път, по който може да поеме всеки. В миналото са живели необикновени духовни учители, пратеници на човечеството във времена, когато светът неотложно се е нуждаел от духовно водачество. Тези хора с огромна духовна сила имали пряка връзка с Бог и често ученията им били революционни. Такъв е бил блаженият Свети Франциск от Асизи.

Роден през дванадесети век в Италия, Франциск продал всичките си притежания, за да следва Христовата воля и да обнови Неговата църква. Отначало започнал да живее в бедност (бил облечен само в една груба роба), просел храна и я носел на прокажените и отхвърлените. После основал монашески орден и дейно участвал в реформирането на много богатата по онова време, но тръгнала по погрешен път Католическа църква. До края на дните си привлякъл за своето дело над 5000 монаси, свещеници и монахини. Днес Францисканският орден процъфтява и е един от най-големите религиозни ордени по света. Свети Франциск бил революционер за своето време – смятали са го дори за еретик, защото предлагал нова представа за християнския начин на живот: в бедност, с вяра в провидението и следвайки стриктно учението на Евангелията. Но най-парадоксалното било, че реформирал своята религия, без да се противопостави на църковната институция. Животът на Майка Тереза много напомня този на Свети Франциск. И нейният път минава през бедност, простота и придържане към учението на Христос и поради това е възприеман като напредничав от съвременната Православна църква, макар тя да проповядва любов и действено милосърдие в един свят все още лишен от силни жени лидери, в един от най-големите, най-бедни и пренаселени градове в Азия.

Майка Тереза е призвана от Бога да служи на най-бедните през 1946 и започва, грижейки се за един болен и умиращ човек, когото намира на улицата в Калкута. Днес тя оглавява Ордена на милосърдието, който основава с благословията на Ватикана през 1950 г. През последните 45 години все повече братя и сестри се присъединяват към Ордена. Техният брой сега е над 4000 по целия свят.

Сестрите и братята от Ордена на милосърдието приемат живот в бедност с пълна вяра, че това ще ги доближи до Бог. Както свети Франциск, те вярват в провидението, преживяват и се трудят, осланяйки се единствено на щедростта на другите. Също като него живеят според онова, което проповядват и не притежават повече от бедните, на които служат. Хранят се оскъдно, имат само два ката дрехи, чифт сандали, едно ведро, метална чиния, няколко прибора и сламена постеля. Животът на общността е изграден според Евангелските думи – с християнска молитва, любов, прошка, неосъждане, смирение, правда и пълно отдаване на хората. Един поглед към някои от по-важните събития в живота на Майка Тереза ще хвърли светлина върху разностранната ѝ личност и предназначението на нейното дело. Майка Тереза със светско име Агнес Гонкса Бяксиу е родена на 26 август 1910 г. в Скопие, в албанско семейство и е най-малкото от трите деца. Детството ѝ било щастливо – баща ѝ бил строителен предприемач, а майка ѝ – строга, но любяща и силно религиозна.

След преждевременната смърт на бащата животът станал труден и за да издържа семейството, майката на Агнес захванала търговия с дрехи и бродерия. Като девойка Агнес се присъединила в своята енория към младежка група, наречена „Братството”. Дейността, която вършели под ръководството на един йезуитски свещеник, привлякла вниманието на Агнес към работата на мисионерите. За пръв път била призвана да стане католическа монахиня мисионерка, когато била на 18 години. Тя избрала да се присъедини към сестрите от ирландския орден Лорето, известни по целия свят със своята мисионерска дейност, особено в Индия. Още от самото начало Майка Тереза искала да работи в Индия, но първо заминала за Ирландия, за да научи английски и по-късно да се прехвърли като учител в гимназията към манастира „Сейнт Мери” на ордена Лорето в Калкута. На 6 януари 1929 година тя пристигнала в Калкута и, полагайки обета си като сестра от ордена Лорето, на 24 май 1931 година избрала името на Света Тереза от Лизю, известна като „малкото цвете на Исус”.

Както решението ѝ да напусне родната си страна, така и онова да замине на другия край на света, заедно с избора на монашеското име Тереза, са три знака, чрез които могат да бъдат разбрани силата, характера и целеустремеността на Майка Тереза. На този първи призив тя отговаря не просто ставайки религиозна, но като се посвещава на мисионерска дейност, за да „отдаде на хората живота на Христос”. Мисионерският живот е ревностно усърдие в името на Евангелската истина и силната вяра в действителното милосърдие. Майка Тереза работи в пионерски дух още от самото начало.

Мисионерската работа обаче, не се изразява само в действителното милосърдие и Майка Тереза ни дава първия знак на съзерцателната страна на своята мисия, избирайки като свят пример Света Тереза от Лизю. Най-малкото дете на французин часовникар и жена му, Тереза, едва 15-годишна, през 1888 постъпила в Ордена на кармелитките, проповядвайки, че призиванието ѝ е „любов” и едно от нейните най-важни задължения е да се моли за свещениците и мисионерите. Неспособна, поради болестта си, сама да стане мисионерка, тя показвала пътя на духовното здраве: обикновен, изпълнен със самопожертвателен дух и щедрост и начертан от Евангелската истина. „Моят път е път на духовното детство, път на вярата и пълното себеотдаване”. Сама себе си оприличава на „топка в ръцете на детето Исус”. Майка Тереза избира по-малко игривата и по-прагматична реализация на този обикновен път на вяра и себеотдаване, наричайки себе си „молив в ръцете на Бога”.

В Калкута Майка Тереза преподава география и катафезис в „Сейнт Мери”, учи хинди и бенгали и през 1944 г. става директор на училището. Времето е трудно – оскъдна храна и огромна, непрекъснатата работа – и Майка Тереза, не особено издръжлива физически, се разболява от туберкулоза. Не е в състояние да продължи учителстването и е изпратена в Дарджилинг, в полите на Хималаите. На 10 септември 1946 година, във влака, тя отново е призована – „призоваване в призоваването” – са нейните думи, – „и когато то се случи, само можех да кажа „Да”. Посланието бе напълно ясно – трябваше да оставя всичко и да последвам Исус при бедните – да Му служа сред тях. Знаех, че такава е Неговата воля и аз трябваше да я изпълня. Нямах съмнение, че ме води Той. Щях да напусна манастира и да започна работа сред бедните, да живея сред тях. Това бе заповед. Знаех какво трябваше да правя, само не знаех как.” Минават няколко години, преди да получи разрешение за промяна на своята мисия: от учител да стане слуга на бедните, да смени спокойната и уютна общност с неизвестността, където няма да има нищо друго, освен изключителната си вяра и Божията промисъл. Много от сестрите, работили заедно с Майка Тереза през деветдесетте години в „Сейнт Мери”, по време на интервютата винаги споменават тогавашното ѝ крехко здраве и нейната естественост. Макар днес някои да я считат за находчив, енергичен предприемач, откликнал на нуждата на времето и създал, рискувайки, една организация, формулирал правилата ѝ и открил нейни клонове по целия свят, Майка Тереза е онази рядка комбинация между земно същество и съвършенство, постигнато чрез молитва, за която самата тя казва, че ѝ помага да „балансира между Небето и Земята”. Този баланс между силната воля и пълното отдаване на Бог може да служи за пример, защото самата тя казва за напредването си по пътя на святостта: „**зависи от Бога и от мен – от Божията милост и от моята воля. Първата стъпка това да стане, е – да го пожелаеш.**”

Когато задават на Майка Тереза въпроси за нейната святост, тя винаги простичко отговаря, че святостта е необходимост – и дообяснява – не лукс само за отдалите се на християнски живот, а „обикновено задължение на всички; святостта е за всеки”. Фактът, че много хора я наричат „жива светица” е свързан с една представа, която става все по-привлекателна в съвременността: баланса.

Духовният път на Майка Тереза показва колко е важно да се съчетае изпълнението с молитва съзерцателен живот с практикуването на действено милосърдие. Простичко е, но зад простотата ѝ се крият години на опит и посвещение, чиито плодове са нейните вяра, воля и мъдрост. Този баланс между съзнанието за дребните детайли тук и сега и глобалният поглед към вечния живот ѝ позволяват да бъде истински задълбочена, практична и приемаща, както уязвима, така и силна, както земна, така и съзерцателна и отдадена на молитва, едновременно щедра и приемаща.

Един доброволец англичанин останал дълбоко впечатлен, когато за пръв път се срещнал с Майка Тереза още като гимназист: „Тя си приказваше така добре с нас, както с всеки друг. Струва ми се, че това ни впечатли. Беше на нашата вълна. Същото се повтаряше всеки път, когато се срещнехме след това. С когото и да говореше Майка Тереза, човекът пред нея се превръщаше в най-важната личност на света. Няма значение дали си президентът или господин Никой. Това страшно

ми харесва и мисля, че го е усетил всеки, който е разговарял с нея.” Една жена, която помагала на мисионерите от Ордена на милосърдието в Калкута, случайно срещнала Майка Тереза на балкона в Дома на майката тъкмо, когато била потънала в размисъл за собствената си съдба. „Тя разговаряше с двойка индийци, но изведнъж се обърна, погледна ме и каза: „Кога ще вземеш решение?” Останах поразена. Не бях споменала и дума. Тя някак си дълбоко ме познаваше. Това наистина ме разтърси – остатък от деня прекарах, плачейки в параклиса. После почувствах облекчение. Знаех, че е дошло време да взема решението за посоката на моя живот, което отдавна отлагах.”

Майка Тереза е уважавана по цял свят, затова и много очакват от нея. Щом е жена, защо да не вземе отношение по проблемите на жените, не само в Църквата, но и в света? Тя никога не е отклонявала думите си от църковните истини – не би могла, а и вероятно не би желала. Когато я питат за актуални въпроси като аборта или жените свещеници, позицията ѝ е ясна. Всеки човешки живот, без изключение, е ценен за Бога. Отговаряйки на въпросите за ролята на жената в святия ѝ дълг, тя се позовава на Мария, Майката на Христос. Казва, че Мария е най-праведният свещеник, макар да нарича сама себе си Божия рабиня. Мария е пример за нея и всички братя и сестри на милосърдието, те я считат като символ на голяма святост, чистота, целомъдрие, отдаване и свято майчинство. Това посвещаване на Божията майка е пътят на всяка жена към сърцето на Христос.

Ето молитвата, която често повтарят Майка Тереза и братята и сестрите от Ордена на милосърдието: „Света Богородице, Марийо, дай ми сърцето си, така красиво, така чисто, така изпълнено с любов и смирение, за да мога да приема Исус – Хляба на Живота, да Го обичам като тебе и да Му служа, разпознавайки Го зад скръбната маска върху лицата на бедните и нещастните!”

Служението на бедните, което Майка Тереза подробно описва в тази книга, не винаги означава да правиш нещо за тях, а да бъдеш с тях в тяхното страдание, споделяйки го с Христа. Майка Тереза често споменава, че точно това са правили под Кръста Свети Йоан и Мария.

В много от домовете на Ордена на милосърдието са поставени големи статуи на Мария: тя е облечена с роба в бяло и синьо, както се е явила на Света Бернадет в Лурд или е представена като ореол от звезди и светлина. В Калкута, точно пред портите на Прем Дан, домът на Ордена на милосърдието за туберкулозно болни и страдащи от психически увреждания, стои статуя на Мадоната в естествена големина, със синя наметка и католическа молитвена броеница в ръце.

При по-внимателно вглеждане е видно обаче, че лицето ѝ има индийски черти, облечена е в бяла индийска туника, а краката ѝ са стъпили върху голям розов лотосов цвят. Много от функциите, обикновено изпълнявани от свещеници, при бенедиктинската служба например и частично при ежедневното богослужение, са поети от сестрите и самата Майка Тереза и изобщо – всеки се включва в служенето на Бога, без да отдава твърде голямо значение на протокола. Майка Тереза веднъж каза за себе си: „По кръв и произход съм албанка. Имам индийско поданство. Католическа монахиня съм. А по призвание принадлежа на целия свят. Сърцето ми е отдадено напълно на Исус.” Така тя определя своята световна роля: „Работата ни е да окуражаваме християните да извършват дела от любов. И всяко дело, извършено от любов, извършено с цялото сърце, винаги приближава хората до Бог.” Нейното призвание е да разпространява любовта по света, облекчавайки страданията на останалите с помощта на братята и сестрите католици, служещи на една почти нехристиянска общност, но не принуждаващи онези, на които служат, да приемат католическата вяра. Те са избрали да обичат там, където повечето хора не биха били способни на това – сред бедните и страдащите. И точно там те отглеждат плодовете на своя труд и съзерцават стъпките на обикновения път.

ОБИКНОВЕНИЯТ ПЪТ

Християнската повеля е да обичаш Бог и ближния си както себе си, въпреки че Майка Тереза е формулирала шест стъпки за постигане на вътрешен мир у самите нас и у ближните ни, които могат да бъдат извървени от всеки. Избраният от Майка Тереза път към Бог е християнският и нейната пътеводна светлина е Исус Христос. Оброкът към Христос е центърът на това, което тя и останалите мисионери от Ордена на милосърдието правят. Заедно с обета за бедност, смирение и безрезервно служене на най-бедните, както жените, така и мъжете от Ордена приемат обет за целомъдрие, чрез който първите се посвещават на Христос, а вторите разтварят сърцата си, „Обикновеният път”, Майка Тереза

„изпълвайки ги с още по-голяма любов към Бог и човечите”. Майка Тереза (както и всяка сестра) гледа на себе си като на Христова невеста. Встъпили веднъж в подобни отношения с Бог, сестрите са призвани да им останат верни до края на живота си и да обичат Исус с цялото си сърце.

Майка Тереза сравнява тази любов с любовта на съпругата към своя съпруг: „Всички ние сме жени, дарени с възможността да оползотворим своята любов. Не се срамувайте да се вълнувате от любовта си към Исус.” Това ѝ дава правото да отговори на възраженията на различни хора, че самата тя трябва да е омъжена и тогава да придобие мъдрост за любовта в брачните отношения: **„Ами, аз съм омъжена и понякога ми е трудно да Му се усмихвам, защото Той има много високи изисквания.”** Посвещението, обричането на Бог чрез обета за целомъдрие ръководи живота на всяка вярваща сестра. Полагайки обета, тя се отказва завинаги от брака в материалния живот и личността ѝ се насочва изцяло към Бог. Това обричане е по-силно от земния брак, защото любовта към ближния може да се осъществи единствено чрез любовта към Бог. „Аз наистина не мога да обичам друго човешко същество с любовта на жената към мъжа – казва Майка Тереза. – Вече нямам право на привързаност към никого друго, освен към Бога.”

Две сестри от Ордена на милосърдието взеха участие в създаването на тази книга, споделяйки историята за началото на своето призвание и своя обет. Ето разказа на първата от тях: „Често четях за Майка Тереза и делата ѝ, имах силна вяра и уповавах на библейските думи: „Каквото правите за нищите свои братя, за Мен го правите.” Като дете си мислех, че това ще бъде животът ми, а щом пораснах, разбрах, че по този път трябва да поема, за да върша все повече неща за Исус. Посланието бе директно и ясно. Знаех, че в Ордена мога да правя всичко за Христос, посвещавайки всеки миг от живота си на другите.” Втората сестра каза: „Каквото и да върша, правя го за Исус. В противен случай то е без стойност и безполезно. Но когато знам, че е за Него, мога да го върша с повече любов и състрадание към хората. Мисълта за Него с всеки изминал ден изпълва живота ми с повече смисъл.”

В правилата на Ордена на милосърдието обричането на Христос е наречено „връзка на любов, хиляди пъти по-силна от тази на плътта и кръвта”. В такова единство и чрез такава връзка Майка Тереза и останалите се молят, обичат, работят и споделят живота си в мисията. И поради тази връзка на дълбока любов изминават пътя си в бедност и служение за облекчаване на страданията. На този свят Христос не само обичаше. Той изрази любовта си чрез страданията на Кръста. Призиванието на Майка Тереза е да облекчава тези страдания, изписани в очите на бедните и нещастните.

Над всяко разпятие в пръснатите по целия свят параклиси на Ордена на милосърдието са изписани думите **„Жаден съм”**, изречени от Христос, преди да издъхне. Тези думи трябва да помнят братята и сестрите във всичко, което вършат. **„Целта ни е да утоляваме безмерната жажда за духовна любов на разнатиия Исус. Служим Му чрез бедните, грижим се за Него, храним Го, обличаме Го, навестяваме Го”** (из правилата). Майка Тереза дава подробна информация на бедността. Ето така тя описва нищите братя: „Не само гладните за храна, но и тъгуващите за Словото Божие; не само жадните за вода, но и закопнелите за познание, покой, истина, справедливост и любов; не само голите и босите, но и отхвърлените и лишените от човешко достойнство; нежеланите, неродените деца, расово дискриминираните, бездомните и изоставените – не само без подслон от тухли, но и без разбиращо сърце; болните, умиращите, пленниците – не само телом, но и с ума и душата си; всички, загубили надежда и упование в живота, алкохолиците и наркоманите, както и забравилите Бога (някога и за тях Той е съществувал), обезверените в силата на Духа”.

За да служиш на бедните, да им даваш, най-важно е да пренебрегнеш своето его. Майка Тереза обяснява бедността в своя живот като необходимо условие за делото си: „Как можеш истински да разбереш бедните, докато ти самият не заживееш като тях? – пита тя. – Ако се оплакват от храната, казваме им, че ние ядем същата. Колкото повече имаме, толкова по-малко сме в състояние да даваме. Бедността е прекрасен дар, защото ни осигурява свобода – по-малко стават препятствията по пътя ни към Бога.” Затова мисионерите от Ордена отказват предложеното им гостоприемство. „На бедните в техните коптори и колиби, рядко някой им предлага нещо, и от уважение и съпричастност към тях, ние също отказваме.” Бедността е необходима, за да обичаш и служиш така, че „да правиш малки неща с голяма любов”. „Просто е, но не е лесно” – казва Майка Тереза, а после продължава с разказа за страданията, които най-често съпровождат това. Има пет вида страдания – физически, умствени, емоционални, финансови и духовни – и всяко поотделно или

всички вкупом в определен момент излизат на преден план, независимо дали ти си страдащият, предопределен да получи любов или призваният да я даде на страдащия. Всяко страдание е жертва.

Майка Тереза често казва: „Обичай така, че да те заболи и ако боли, значи скоро ще ти стане по-добре.” Тя вярва, че разбирането и приемането на болката ще помогнат на всеки да прозре голямата ѝ стойност. Тази идея е свързана с изкуплението на страдащия Христос: „Исус искаше да ни помогне, споделяйки нашия живот, самотата, агонията и смъртта ни. Той можеше да ни спаси единствено, ставайки едно с нас. Дадено ни е да направим същото: цялото опустошение на бедните, не само материалната мизерия, но и духовната им нищета трябва да бъдат изкупени. Трябва да ги споделим, ставайки едно с тях. Можем да ги изкупим само, като въведем Бог в техния живот и им Го покажем.”

Подобно споделяне на страданието и бедността чрез актове на любов и милосърдие е в основата на мисионерската дейност на Ордена на милосърдието. „Без нашите страдания делото ни ще бъде просто социална помощ”. Страданието трябва да се приеме, но не стоически или като саможертва, а с духовна радост и бодрост, които внасят светлина в работата на сестрите и братята.

„Каква полза има да се роптае? – казва Майка Тереза. – Ако приемеш страданието и го предложиш на Бог, това ще ти донесе радост. Страданието е Дар Божий. Онези, които го приемат с охота, онези, чиято любов е дълбока, както и отдалите себе си, познават неговата ценност”.

Майка Тереза ни подканя да опознаем бедността и страданието и да преживеем щастието и радостта от даването и получаването, не само четейки тази книга, но и като заживеем с това и споделим делата на Ордена на милосърдието. Само чрез своя личен опит за връзка с бедните можем да усетим истинността на нейните думи, както и на тези на останалите, утъпкали пътя – подобна връзка може да бъде осъществена посредством всяка от шестте стъпки. Близост, надежда, вяра, мир се наричат плодовете на тази връзка. Плодове, които Майка Тереза не веднъж е вкушвала – няма какво повече да се добави към думите ѝ в тази книга. Чрез тях и личния ѝ пример можем да постигнем нещо необикновено, вършейки с любов обикновени неща – „поне един ден от живота си”.

Лусинда Варди

ПРЕДИ ДА ПРОЧЕТЕШ ТАЗИ КНИГА

Един индиец, бизнесмен, силно уважаващ Майка Тереза, веднъж написа пет реда (виж по-долу) и ги отпечата върху малки жълти картички. Майка Тереза ги наричаше „визитки” и ги раздаваше на хората, тъй като те ясно изразяваха усилията на нейното дело, описваха обикновения ѝ път. Пътят, който сама бе очертала, осмисляйки продължителния си опит на отдаденост на Бог и служене с любов. Той се състои от шест основни стъпки: мълчание, молитва, вяра, любов, служене и покой. Овладеяването на една от тях естествено ще изведе до следващата. Ако се отпуснете в този процес, животът неминуемо ще протече по-гладко, по-радостно и по-спокойно. През годините много мъже и жени, чувствайки се вдъхновени, са се присъединили към делото на Майка Тереза. Положили са обет за бедност, целомъдрие, смирение и безусловно служене на бедните и страдащите и са преминали през дълъг период на подготовка, преди да станат старши членове на Ордена на милосърдието.

Този Орден е основан от Майка Тереза и следователно неговите членове са обучавани от нея и имат нейната подкрепа. Така че, делото и отношението на монахините и монасите, които разказват в тази книга, носят отпечатъка на простичката философия на Майка Тереза. Нейният заразителен пример може да бъде открит и в споделяния опит на доброволците, помагачи на Ордена на милосърдието навсякъде по света. Работейки с братята и сестрите, те също са усвоили това отношение към света. Ето защо техните свидетелства също са изключително ценни и вдъхновяващи.

Размишлявайки и практикувайки някои от предложените в книгата възможности, ние също бихме могли да оценим необходимостта от такъв обикновен път – и не е задължително да сме католици или религиозни, за да го постигнем. На следващите страници има няколко практически стъпки, които всеки може да приложи. Ако открием, че мълчанието и молитвата са неестествени за нас и не сме особено сигурни дали вярваме силно в Бог, Майка Тереза ни предлага да започнем с прости актове на любов и милосърдие към другите – и тогава сърцата ни ще се разтворят. Най-важно е да правим нещо добро, каквото и да е – чрез този акт на любов ще обогатим себе си и останалите.

*Молитвата е плод на мълчанието.
Вярата е плод на молитвата.
Любовта е плод на вярата.
Служението е плод на любовта.
Покоят е плод на служението.*

МОЛИТВАТА Е ПЛОД НА МЪЛЧАНИЕТО

Ние всички трябва да отделяме време за мълчание и съзерцание, особено онези, които живеят в големи градове като Лондон и Ню Йорк, където всичко се движи толкова бързо. Затова реших да открия първия дом за сестрите, отдадени на съзерцание. Тяхното призвание е да се молят през по-голямата част от деня не в Хималаите, а в Ню Йорк, тъй като усещах, че мълчанието и съзерцанието са по-необходими в големите градове. Започвам винаги молитвата си с мълчание, защото само в тишината на сърцето Бог проговаря. Той обича тишината – трябва да се вслушваме в Него, защото значение има не онова, което говорим ние, а онова, което Той казва на нас и чрез нас.

Молитвата подхранва душата – за нея тя е като кръвта за тялото – и те приближава до Бога. А също пречиства сърцето ти. Само чистият по сърце може да види Бога, може да говори с Бога и да съзира Божията любов у другите. **Чистото сърце означава, че си открит и честен с Бога, че не криеш нищо от Него и Го оставяш да вземе онова, което иска от теб.**

Ако търсиш Бога, но не знаеш от къде да започнеш, научи се да се молиш и полагай усилие да го правиш всеки ден. Можеш да се молиш по всяко време и навсякъде. Не е необходимо да се намиращ в параклис или църква. Можеш да се молиш, докато работиш – работата не бива да спира молитвата и молитвата не бива да спира работата. Можеш да потърсиш съвет от свещеник или пастор, или да се опиташ да се обърнеш направо към Бога. Просто говори. Кажу Му всичко. Говори Му. Той е наш Отец. Всички ние сме създадени от Него, Негови творения сме. Трябва да вярваме в Него и да Го обичаме, да вярваме в Него и да работим за Него. Ако се молим, ще получим всички отговори, от които се нуждаем. Без молитва не мога да работя дори половин час. Получавам силата си от Бога чрез молитвата, разбираема от всички сестри.

Сестра Долорес е в Ордена от 35 години и сега ръководи Нирмал Хриди, нашият дом за умиращи в Калкута: „Всяка сутрин сестрите се събуждат със съзнанието какво трябва да свършат през деня, което понякога е много тежко за тях. Молитвата им дава сила, тя ги поддържа, помага им, дава им сили и ведрост, за да извършат всичко, което трябва. Започваме деня с молитва и богослужение и го завършваме с едночасово преклонение пред Христа. За да служим и да даваме, постоянно имаме нужда от Божията милост – не бихме могли да живеем без нея.”

Ето какво казва и сестра Кармен Хосе, която ръководи дома за деца Шишу Баван, в Калкута: „Не знам как бихме могли да се справим с тази усърдна работа без молитва, но работата е изцяло за Него и ние сме щастливи да я вършим”. Сестра Катерина от нашия дом в Бронкс, Ню Йорк Сити, обяснява това чрез собствения си опит: „Най-важното нещо, което може да върши едно човешко същество е да се моли, защото ние сме създадени от Бога и сърцата ни ще останат неспокойни, докато не се утешим с Него. Създадени сме за Небето, но няма да се върнем там, ако не се молим по някакъв начин. Споделих това със затворниците, които посетих. Дадох им един пример: ако искате да заминете, какво ще ви е необходимо? Един мъж отговори: „Кола и бензин.” А друг един каза: „Музика.” Решихме, че молитвата е бензинът. Колата е собственият ни живот. Пътуването е към небето. А ти се нуждаеш и от карта. Нуждаеш се да знаеш къде отиваш. Според мен действително бензинът на нашия живот е молитвата и без нея не можем да стигнем предназначението си и не можем да постигнем удовлетворение от своето съществуване.”

КАК ДА СЕ МОЛИМ: ПРЯКАТА ВРЪЗКА С БОГА

Започвай и завършвай деня с молитва! Иди при Бог като дете. Ако ти е трудно да се молиш, можеш да кажеш: „Ела, Свети Душе! Води ме! Закриляй ме! Просветли ума ми, така че да мога да се

моля!” Когато се молиш, отправяш благодарност към Бога за всичките Му дарове, защото всичко е Негово и дар от Него. Душата ти е дар от Бога. Ако си християнин, можеш да кажеш: „Отче наш”, Ако вярваш в Бог и в силата на молитвата, ще преодолееш всяко чувство на съмнение, страх и самота, каквито обикновено изпитват хората. Ако има нещо, което те безпокои, тогава можеш да се изповядаш, ако си католик, и да станеш съвършено чист, защото Исус опрощава всичко. Изповедта е прекрасен дар от Бога. Дори да не отидеш на изповед, трябва поне да знаеш как да се извиниш на Бога. Дори вечер, преди да си легнеш, трябва да провериш съзнанието си, защото не знаеш дали ще можеш да направиш това на сутринта. Онова, което те безпокои, или което си направил погрешно, трябва да се поправи. Например, ако си откраднал нещо, опитай се да го върнеш обратно. Ако си наранил някого, опитай се да му се извиниш. Ако не можеш да постъпиш така, поне се извини на Бог с думите: „Съжалявам!” Това е важно, защото както извършваме действия на любов, така трябва да извършваме и действия на покаяние. Можеш да кажеш: „Господи, много съжалявам, че Те обидих и Ти обещавам, че ще се опитам да не Те обиждам пак!” Или нещо подобно. Хубаво е да си свободен от всяко бreme, да си с чисто сърце. Спомни си, че Бог е милостив. Той е милостив Отец на всички нас. Ние сме Негови деца и Той ще ни прости и ще забрави, ако Му се извиним. Първо надзърни в сърцето си, за да видиш дали си простил на другите. Защото как можем да помолим Бога за прошка, ако не сме простили на ближните си? Помни, че ако истински се разкайваш, ако си наистина с чисто сърце, ти ще си опростен в Божиите очи. Той ще ти прости, ако искрено се изповядаш. Моли се да можеш да прощаваш на онези, които са те обидили или на които не се харесваш, и прости, щом на теб са ти простили. Можеш да се молиш също и за работата на другите и така да им помогнеш.

Например, в нашата общност има сестри и братя, които предлагат молитвата си на останалите нуждаещи се от сила, за да продължат активната си работа. Има и сестри, и братя, отдадени на съзерцание, които се молят за нас през цялото време. Съществуват толкова много истории за силата на молитвата и за това, как Бог винаги ѝ отговаря! Един свещеник, отец Бърт Уайт, ни посети в Калкута, защото се интересуваше от нашата дейност. Той дойде в най-подходящия момент: „Идвах да видя какво правят Майка Тереза и братята и сестрите на милосърдието, и реших да отслужа литургия в дома на майката. Щом стигнах пред портите му, една сестра ме поздрави и ми каза: „Слава Богу! Ти си тук, отче. Заповядай вътре!” Аз попитах: „От къде знаете, че съм свещеник?”, тъй като не бях облечен в Богослужебни одеяния, а тя отвърна: „Свещеникът, който обикновено отслужва литургията, не може да дойде, и ние се молихме на Господа, да ни изпрати друг.”

НЕКА ТВОЕТО СЕМЕЙСТВО СТАНЕ СЕМЕЙСТВО НА ЛЮБОВТА

Молитвата е необходима за децата и в семействата. Любовта започва от дома и затова е важно да се молим заедно. Ако се молите заедно, ще останете заедно и ще се обичате един друг, както Бог обича всеки от вас. Трябва да научим децата да се молят и родителите да се молят с тях. В противен случай ще ни е трудно да живеем в святост, да издържим и да укрепнем във вярата си.

Сестра Терезина, регионален супериор на Британските острови и Ирландия, споделя своя опит в това: „От своето семейство детето трябва да получи началното си духовно определение. От семейството си трябва да бъде възпитано и отгледано. Това почти не се случва в днешно време. Повечето родители, които идват при нас са загубили вярата си, а така и всяко упование в Бога. Лишени са от всички дарове, които може да им изпрати Бог, за да възпитат правилно децата си. Лишени са от мъдрост и проникновение, за да ги водят, както е необходимо. Много родители ми казват: „Съжалявам, просто не мога да контролирам децата си. Невъзможно ми е.”

В днешно време толкова много семейства по света са нещастни! Затова е важно да се молят и да си простят. Хората ми искат съвет за брачните двойки, нещастни в своите взаимоотношения – винаги им казвам: „Молете се и си простете!” Казвам го и на младите хора, познали насилието в собствените си домове: „Молете се и си простете!” И на самотните майки, останали без семейна подкрепа: „Молете се и си простете!” Можеш да кажеш: „Боже мой, аз Те обичам. Боже мой, искам Ти прошка! Боже мой, вярвам в Теб. Боже мой, оставям се в Твоите ръце. Помогни ни да се обичаме помежду си, както Ти ни обичаш!” Нека се помолим за семейството си със следната молитва:

„Небесни Отче, дал си ни пример с Твоето семейство от Назарет. Помогни ни, Татко, в семейството ни да царуват любов, спокойствие и радост, да бъде отдадено на съзерцание, пречистено и тръпнещо от радост. Помогни ни да останем заедно в радост и скръб чрез семейната молитва. Научи ни да припознаваме Исус в членовете на нашето семейство, и особено зад скръбната Му маска. Нека чистото сърце на Исус направи нашите сърца кротки и смирени, както Неговото, и ни помогне да изпълним семейните си задължения в святост! Нека се обичаме помежду си, както Бог обича всеки от нас – по-силно и по-силно с всеки изминал ден! И прости вините ни, както си простил греховете ни! Помогни ни, о, Любящи Отче, да приемем това, което ни даваш, и с усмивка да отдадем, каквото ни вземаш! Нека ангелите Ти да бдят над нас и да ни закрилят! Амин.”

БОГ ОБИЧА ТИШИНАТА

Всички ние имаме нужда от време за мълчание, за размисъл и за молитва. Много хора споделят колко им е трудно да намерят малко тишина в забързания си живот. Ето какво ни съветват сестра Терезина и сестра Катерина: „Твърде шумен е съвременният живот и поради това много хора се страхуват от тишината. Но понеже Бог проговаря единствено в тишина, забързаното ежедневие се оказва голяма спънка за търсещите Бога. Много млади хора например, не знаят как да се отдадат на размисъл и просто го правят инстинктивно. В днешно време големите градове са изпълнени с хаос, физическо насилие, гняв, безсилие и крясъци. Точно наопаки е в провинцията, където все още можеш да чуеш ромон на рекичка. Хората се опитват да запълнят празнотата, която усещат с храна, радио, телевизия или пък отдавайки се непрестанно на някаква външна заетост. Тази празнота обаче, може да бъде запълнена единствено от духовността – от Бога. Ако оставим на Бог време да изпълни това пространство, гладът ни може да бъде по-лесно задоволен просто, като останем насаме с Бога чрез молитвата. Така можем да укрепим отношенията си с Него и да израснем духовно. Наистина е трудно да се молиш в съвременното общество, което създава толкова объркване у нас.”

„Като сестра от Ордена на милосърдието нямам много възможности да се усамотя. Да избереш живота в бедност обикновено означава да се лишиш от възможност за уединение – нямаме собствени стаи за молитва и размисъл. Появи ли се обаче, някаква възможност да остана сама за един ден, първото нещо, което наистина ми се иска, е да чета. Обичам книгите, но обикновено съм толкова заета, че не мога да чета, колкото и да ми се иска. Скоро ми попадна една книга, която беше дар от Бог, защото беше точно онова, от което имах нужда – сборник с написаното от света Катерина от Сиена. Тя се е намирала в същото затруднение през XIV век в Италия. Опитвала се е да се моли и да остане в мълчание в къщата, където са живеели 25 деца. Тя пише за това, как всеки от нас се нуждае от малка „килия” в себе си, където да отива за молитва и среща с Бога. Повечето от нас, казва тя, не могат да заминат в планината и да останат като отшелници в пещера, затова трябва да създадат такова усамотено място в себе си. Вярвам, че можем да последваме съвета ѝ. Според останалите си житейски задължения ние трябва да се научим да се молим и да се потапяме в тишината дори намирайки се в центъра на шумна къща или град. При моите седмични посещения в местния затвор срещнах хора, жадуващи за усамотение. Обикновено се молехме заедно и бе толкова хубаво да видиш как тези закоравели мъже, много от които са убивали и са водили живот на престъпници, скланят глави като деца и искрено се молят. Знаех, че щом се потопят в тишината, ще намерят мир.”

Сестра Долорес също предлага своя съвет: „Ако всеки по света отделя пет или десет минути на ден, за да се спре и замисли, това би ни помогнало да се приближим към Бог, защото всекидневно имаме нужда от размисъл, в който да поискаме Божията благословия и да поканим Господ в своя живот, за да Го покажем после и на останалите. Когато Господ е дошъл в живота ни, всичко се осмисля и оползотворява. Отсъствието на Господа е причина за несъвършенствата в света.”

МОЛИ СЕ ВСЕКИ ДЕН

Опитай се често да усещаш нужда от молитва дори през деня и прави усилие да се помолиш! Молитвата разтваря сърцето, за да приеме то в себе си Божиите дарове. Моли се и търси Господа, и

ОБИКНОВЕНИЯТ ПЪТ

сърцето ти ще се разтвори достатъчно, за да ги приеме и да ги запази като свои! Ето няколко молитви от молитвеника ни, които казваме всеки ден. Надявам се да са ви полезни, ако не знаете други или ако искате да научите нови: „*Нека всички се превърнем в истинна и плодородна клонка на лозата Исус, приемайки Го в живота си и молейки Го да дойде:*

като Истина – за да бъде изговаряна;
като Живот – за да бъде живян;
като Светлина – за да бъде разпръсквана;
като Любов – за да бъде давана;
като Път – за да бъде извървян;
като Радост – за да бъде споделяна;
като Покой – за да бъде постигнат;
като Жертва – за да бъде предлагана
в нашите семейства и по целия свят!”

„*Господи, ние вярваме, че си тук. Прекланяме се пред Теб и Те обичаме с цялото си сърце и душа, защото Ти най-много заслужаваш любовта ни. Копнеем да Те обичаме като благословените на Небето. Прекланяме се пред Твоето величие и се предаваме изцяло на Твоята свята воля. За Теб обичаме ближния си както себе си. Искрено прощаваме на всички, които са ни наранявали и искаме прошка от онези, които сме наранявали. Господи Исусе, помогни ни да отнесем благоуханието Ти навсякъде, където отиваме! Изпълни душите ни със Своя Дух и живот! Вземи цялото ни същество! нашият живот може да е само сияние на Твоя. Сияй чрез нас! Бъди с нас, така че всяка душа, която срещнем, да усети присъствието Ти в нашите души. Накарай ги да поглеждат и да виждат вече не нас, а само Исус! Остани с нас и ние ще засияем като Теб. Ще засияем, за да станем светлина за другите; и тази светлина, Исусе, ще бъде цялата от Теб; Ти ще си онзи, който сияе за другите чрез нас. Нека Те възхвалим така, както Ти би искал, сияейки над тези край нас. Нека проповядваме за Теб не чрез проповед, не чрез думи, а чрез примера си, чрез увличащата сила на нашите дела. Нека цялата любов на сърцата ни се насочи към Теб! Амин.”*

„*Освободи ме, Исусе, от копнежа да бъда обичан, от копнежа да бъда възхваляван, от копнежа да бъда уважаван, от копнежа да бъда оценяван, от копнежа да бъда предпочитан, от копнежа да бъда одобряван, от копнежа да бъда известен, от страха да не бъда съжбяван, от страха да не бъда порицаван, от страха да не бъда злепоставян, от страха да не бъда забравен, от страха да не бъда грешен, от страха да не бъда подиграван, от страха да не бъда подозиран.”*

ВЯРАТА Е ПЛОД НА МОЛИТВАТА

Бог е навсякъде и във всичко и без Него не бихме могли да съществуваме. Никога не съм се съмнявала дори и за миг в съществуването на Бог, но знам, че има такива хора. Ако не вярваш в Бога, можеш да помогнеш на другите, като вършиш за тях неща с любов. Плодът на твоите дела ще бъде Божията благодат в душата ти. И ти бавно ще започнеш да се откряваш и да приемаш Божията любов... Аз избрах да следвам Христа: **Исус е моят Бог. Исус е моят Жених. Исус е моят Живот. Исус е моята единствена Любов. Исус е навсякъде за мен. Исус е всичко за мен.** Поради това аз никога не се страхувам. Върша всичко с помощта на Исус. Правя го за Исус – резултатите са Негови, а не мои. Ако се нуждаеш от водачество, само трябва да погледнеш към Исус. Трябва да Му се отдадеш и изцяло да се уповаваш на Него. Ако сториш това, всички съмнения ще се разсеят и ти ще се изпълниш с увереност. Исус казва: „Докато не станеш дете, не можеш да дойдеш при мен.”

Сестра Терезина обяснява това: „Посветили сме живота си на Царството Божие и работим за Него и поради това със сигурност Той ще ни води, упътва и закриля. Ние никога например, няма да загубим Божието провидение, затова не трябва да крадем нещата, от които се нуждаем, а да се задоволяваме с онова, което имаме. Така няма да секне Божията благодат за нас, особено ако не изпадаме в крайност и не се увличаме в мисли за бъдещето, вместо да присъстваме изцяло в настоящето. Трябва да сме гъвкави – щом е настъпило Божието време, нещата стават лесно, а ако още не е дошло Неговото време – те са трудни. Наистина трябва да се вслушваме в поканите на Бог, които Той отправя към нас по различен начин.” Сестра Катерина описва как се чувства човек, „Обикновеният път”, Майка Тереза

поверил живота си в ръцете на Бог: „Получаваш някаква свобода, повярваш ли наистина в Божието провидение. Опитваме се да живеем в настоящето и да не се безпокоим за утрешния ден, макар че да планираш е част от това да поемаш отговорност. Но ако другите правят планове за година напред, ние никога не постъпваме така. А понякога поемаме непредвидени неща, които другите не биха извършили, защото не са ги планирали предварително. Според нас трябва поне да опиташ – и често се получава.” Остави Исус да действа чрез теб, макар и да не разбираш какво става. Нека извърши онова, което иска от теб. Затова приеми каквото ти дава и с усмивка отдай, което ти взима. Приеми Божиите дарове и бъди дълбоко благодарен. Ако ти е дал добро здраве, използвай го, сподели го с останалите, с онези, които нямат нищо. Винаги споделяй с останалите, защото дори с малко помощ можеш да ги спасиш от страданието. И не вземай повече, отколкото се нуждаеш, това е всичко.

Просто приеми каквото дойде. Сестрите в Ню Йорк са получавали голяма помощ от един зъболекар на име Марк. Веднъж той ни разказа следната история, която илюстрира моето отношение към приемането: „Вярвам, че нещата са най-добри такива, каквито са: проблемите идват от моето отношение към тях. Спомням си, че веднъж си приказвах с една от сестрите, бременната съпруга имаше проблем и съществуваше опасност да пометне. Първоначалната ми мисъл бе: трябва да се моля бебето да е добре. После разбрах, че това е неправилна молитва. Молитвата трябваше да бъде да получим сила да приемем Божия план за нас.” Като мисионери от Ордена на милосърдието ние сме тук да помагаме на най-бедните и страдащите, зад чиято скръбна маска винаги се крие Христос.

Не приемаме дори една рупия за работата, която вършим, защото я вършим за Исус. Той се грижи за нас. Ако иска да направим нещо, осигурява ни средствата за това. Ако не ни даде средствата, значи не иска да го вършим. Така е с всички, независимо дали са мисионери от Ордена на милосърдието или не, казва отец Бърт Уайт: „Според мен, ако съсредоточиш вниманието си върху парите и собствеността, ще поемеш по пътя на материалния свят, по път, чието мото е „По-голямо, повече и още”. Това се превръща в твоя единствена цел и тогава вярата се изпарява. Трябва да вярваш и да се доверяваш на Божията реалност – на това, че нещата ще се подредят. Няма два свята – физически и духовен – съществува само един: Царството Божие, както на земята, така и на Небето.

Много от нас се молят: „Отче наш, който си на Небесата”, мислейки си, че Бог е там горе, това създава дуализъм – появяват се два свята. На много хора на Запад им е страшно удобно да си мислят, че материята и духът са разделени. Истината е една, реалността е една. Щом получим просветление от Бог чрез личността на Исус Христос, започваме да възприемаме нещата сериозно.”

БОГ НИ ПОДЛАГА НА ИЗПИТАНИЯ

Открити сме и за доброто, и за злото. Не сме родени зли: всеки таи нещо добро у себе си. Някои го прикриват, други го пренебрегват, но то си съществува. Бог ни е създал да обичаме и да бъдем обичани. Божие изпитание е да изберем един от двата пътя. Всяка небрежност в това ще ви накара да се съгласите със злото, а трудно бихте си представили колко далеч може да се разпространи това.

Ако някой избере злото, появява се преграда между този човек и Бог и той вече не може ясно да Го вижда. Затова трябва да избягваме всяко изкушение: то може да ни унищожи. Ще получим сила за това от молитвата, защото ако сме близо до Бога, ще носим радост и любов на хората край нас. Ако злото обсеби някого, той на свой ред го предава на околните. Ако контактуваме с такъв човек, трябва да се опитаем да му помогнем и да му покажем, че Бог се грижи за него. Усърдно се молете, за да се върне молитвата при него и той отново да види Бог у себе си и у другите. Така ще помогнете на лошия човек, защото всеки – без значение кой – е създаден от същата любяща ръка.

Христовата любов винаги е по-силна от злото на света, затова трябва да обичаме и да бъдем обичани: просто да обичаме, а не да се стремим да придобием нещо.

ВСЕКИ ЖИВОТ Е БЕЗЦЕНЕН ЗА БОГА

Неродените деца са сред най-страдащите. Те също са близо до Бога. Винаги моля лекарите в болниците на Индия да не убиват неродено дете. Ако никой не го иска, ще го взема аз. Виждам Бог в

очите на всяко дете – всяко нежелано дете е добре дошло при нас. После се опитваме да намерим дом за тези деца – някой, който да ги осинови. Хората непрекъснато се тревожат за убиването на невинни деца по време на война и се опитват да го предотвратят. Но какъв смисъл има от това, щом майки убиват собствените си деца? Всеки живот е безценен за Бог, каквито и да са обстоятелствата.

В Исая 43:4 Бог казва: „*Понеже си скъп за мен и аз те възлюбих.*” В многото наши центрове по света учим семействата на бедните на естествено семейно планиране. Даваме мъниста на жените, за да отброяват дните на цикъла си. Съпругът и съпругата трябва да се обичат и уважават, за да са способни да се пазят през фертилните дни. Както казва сестра Долорес, тези неща се решават от Бог: „Докато вярваме, че всеки от нас е уникален и безценен за Бога, Бог ще бъде край нас, ще присъства в живота ни и ще ни помага да си вършим работата. Той е главният и Той определя какво да правим. Всичко е толкова просто, но понякога Го забравяме и смятаме, че всичко зависи от нас.”

ЦЪРКВАТА Е НАШЕТО СЕМЕЙСТВО

Бог не е притежание на Църквата. Той е навсякъде, във всичко и всички сме Негови творения – хиндуисти, мюсюлмани, християни. Съберем ли се в Негово име, придобиваме сила. Църквата ни е дала свещениците, Богослужението и тайнствата, от които всекидневно се нуждаем. Нуждаем се от Причастието, защото докато не се отдадем на Исус, не можем да Му даваме. Църквата е нашето семейство и като всяко семейство трябва да можем да живеем заедно. Епископите ни подканват непрестанно да откриваме нови домове и често ни помагат в това. Не е ограничение за мен, че съм католичка и че принадлежа към Католическата църква: нуждаем се единствено от любов и взаимно разбиране. Често ме питат за мнението ми относно ролята на църквата днес, за нейното бъдеще и за ролята на жената в нея. Отговарям, че не ми остава време да се безпокоя за това – твърде много неща имам да върша всеки ден. Ние служим на Христа. Той е глава на нашето семейство и Той взема всички решения. В Негово име Църквата е една и съща вчера, днес и завинаги. За Бог всичко е простичко – Божията любов към нас е по-силна от всички конфликти и различия, които ще отминат.

ВЯРАТА Е ДАР ОТ БОГА

Божие желание е да укрепваме във вярата си, както казва сестра Терезина: „Предопределено е вярата ни да укрепва и узрява. Вероятно има много добре образовани хора, но вярата им все още е на най-ниско ниво и те не намират никакъв смисъл в света. Вероятно те никога не са чели Библията, никога не са отивали при Бог, никога не са узнавали каква прекрасна личност е Той – и се отнасят към Него с подозрение. За тях Той е съдник и строг баща, който не позволява никакво забавление.”

Със следващите си думи сестра Катерина разкрива самата същност на вярата: „Разбирането ни за „вяра” като католици е: свръхестествена сила, обзела душата ни. Тази сила е мощ, способност. Ако нямаме крака например, не ще можем да вървим. Ако нямаме очи, не ще можем да гледаме. Без вяра не ще се доверим на необяснимите за нас неща. Не можеш да проумееш мистериите на вярата, но те имат смисъл и укрепвайки вярата си все повече и повече ще ти се иска да навлезеш в тях, да ги разбереш, защото те ще ти се струват все по-правдоподобни. Вярата е дар от Бог и укрепва в молитва също като надеждата и любовта – и това са трите основни характеристики на вътрешния живот.”

Християнският начин на живот дава възможност за укрепване на вярата. Имало е толкова много светци, станали пример за нас, но аз обичам онези, които са живели простичко – света Тереза от Лизю, Малкото Цвете на Исус. Избрах нейното име, защото тя е правила обикновени неща с необикновена любов. Добре е да се чете и да се изучават делата на светците и останалите свети личности (една от любимите ми книги е „Семената на пустинята” от Шарл дьо Фуко), но ние ще открием, че Бог ни учи на всичко, което трябва да знаем чрез делата и работата ни.

Ето какво разказва сестра Долорес: „Опитвайте се да намирате време за духовно четене: обичам да чета за делата на светците, изпълнени с надежда, но не ми остава много време за това. Почитаме различни църковни празници, например на Свети Франциск и Света Тереза, както и 10 септември, когато Бог е проговорил на Майка Тереза във влака за Дарджилинг, казвайки ѝ да служи

на най-бедните и страдащите. Но в действителност нямам нужда от прекалено много книги, защото през цялото време Бог ме учи чрез останалите. Болните от СПИН, с които съм в Ню Йорк и Вашингтон са днешните светци, новите светици на Църквата.”

Свети Августин е казал: „Първо изпълни себе си и едва тогава ще можеш да даваш на другите.” Самопознанието поражда смирение, а знанието за Бог – любов. За това разказва сестра Катерина: „Ако някой напредва в молитвата, ще напредне също в самопознанието и ако не в своята греховност, то в потенциалната си греховност. Това е истинският смисъл на думите, казани от Свети Филип Нери: „Натам вървя, но по Божията милост”. И с течение на времето става много по-лесно да приемаш слабостта на другите, защото дълбоко у теб се таи също потенциална греховност, защото всички сме човеци и притежаваме една и съща човешка слабост.”

ДЪРВОТО НА СЕБЕРАЗРУШЕНИЕТО И ДЪРВОТО НА СЕБЕРЕАЛИЗАЦИЯТА

Дървото на себеразрушението – разклоненията му: празнота, отчуждаване, апатия, престъпление, междуличностни конфликти, зависимост, алкохолизъм, зависимост от наркотици; *в основата му:* страх, несигурност, негодуване, ревност, недоверие, неприязън, вина, самосъжаление.

Дървото на себереализацията – разклоненията му: целеустременост, здраве, радост, мотивираност, блаженство, приемане, осъществяване, творчество; *в основата му:* щедрост, приятелство, прошка, любов, благодарност, любезност, топлина, доверие.

ПОЕЛ СЪМ ПЪТЯ КЪМ НЕБЕТО

(Из надписа в моргата на Дома за умираещи, Калкута)

Всички неща се решават от Бога. Той решава кога да живеем и кога да умрем. Трябва да Му отдадем вярата си и да вършим онова, за което ни е призовал до самата си смърт. Сестра Долорес казва: „Всеки ден е подготовка за смъртта. Ако го осъзнаем, то ще ни помогне по някакъв начин, защото онова, което се случва с умираещия днес, утре ще се случи с мен. Трябва да се научим да живеем в съюз с Бог. Смъртта не е нищо друго, освен завръщане при Него, където всички Му принадлежим.” Всеки може да отиде на Небето. Небето е нашият дом. Хората ме питат за смъртта и дали я очаквам с нетърпение. Аз им отговарям: „Разбира се, защото тогава ще се върна у дома. Смъртта не е край, а начало. Смъртта е продължение на живота. Такъв е смисълът на вечния живот.

Душата ни отива при Бог, усеща присъствието Му, вижда Го, говори с Него и продължава да Го обича с най-силна любов. На Небето ние ще сме способни да Го обичаме с цялото си сърце и душа, защото умирайки, ще оставим само тялото си, а духът и душата ни ще живеят вечно. Когато умрем, ще бъдем с Бог и с всички онези, които сме познавали и са си отишли преди нас: семейството и приятелите ни ще бъдат там и ще ни чакат. Небето е красиво място. От смъртта се страхуват хората, които вярват, че това е краят. Не познавам никой, който да е умрял в страх, ако е получил свидетелство за Божията любов. Всички тези хора трябва да постигнат мир с Бога. Непрекъснато умират хора – понякога внезапно. Може да се случи и на нас – всеки миг. Вчерашният ден си е отишъл, а утрешният още не е дошъл. Затова трябва да живеем всеки ден като че ли ни е последен, така че да сме готови, щом Бог ни повика – да сме готови да умрем с чисто сърце.

ЛЮБОВТА Е ПЛОД НА ВЯРАТА

Най-страшната болест в днешно време на Запад не е туберкулозата или проказата, а да бъдеш нежелан, никой да не те обича и да не го е грижа за теб. Можем да изцелим физическите болести с лекарства, но единственият лек срещу самотата, отчаянието и безнадеждността, е любовта.

Много хора по света умират за коричка хляб, но още повече са умиращите за мъничко любов. На Запад съществува друг вид бедност – липсата на духовност, причиняваща самота. Съществува глад за любов, както и глад за Бога. Невъзможно е да отговориш на тази нужда, ако Божията милост не е с теб. Сестра Долорес и сестра Катерина подробно обясняват това: „Първо трябва да бъдем възлюбени от Бога и едва тогава можем да даваме на останалите. За да сме способни да дадем любов на другите, самите ние трябва да се изпълним с любов. Това зависи от Бог – Той е Този, който ни подтиква да извършим нещо и ако усещаме Неговата любов към нас, започваме да излъчваме тази любов към другите. Любовта Му не познава граници. Има само една любов и това е Божията любов.

Заобичаме ли Бог достатъчно дълбоко, по същия начин ще заобичаме и ближния си. Защото колкото повече се засилва любовта ни към Бога, толкова по-силно започваме да уважаваме всичко, създадено от Него, да разпознаваме и да ценим даровете Му. Естествено е след това да пожелаем да се грижим за Неговите създания. Бог е създал света за наслада на хората.

Ако само можем да забележим във всяко нещо Неговата Божественост, Неговата загриженост за нас, ще осъзнаем грижата Му за всичките ни потребности – телефонният разговор, който очакваме, писмото в пощенската кутия, дребните неща. Той се грижи за нас през целия ден.

Изпълнени с надежда, ние се сещаме да Му благодарим, защото забелязваме любовта Му и още по-силно Го възлюбваме – Той е толкова отдаден на нас, че ние просто не можем да Му устоим. Според мен не съществува късмет. Това е Божията любов. Това е Той.”

Ако научите колко много Бог ви обича, единственото, което ще ви се иска да правите, е да раздавате Неговата любов и на другите. Винаги казвам, че любовта започва от твоя дом: първо семейството, после родния ти град. Лесно е да обичаш непознати, но не е толкова лесно да обичаш ближните си. Не вярвам в глобалния подход към нещата – любовта трябва да започне от отделния човек. За да заобичаш някого, трябва да контактуваш с него, да го почувстваш близък. Всеки се нуждае от любов. Всеки трябва да знае, че е желан и важен за Бог.

Исус казва: „Обичайте се помежду си, както Аз ви обичам.” Казва още: „Каквото правите за нищите свои братя, за Мен го правите.” И ние Го припознаваме и обичаме в бедните. Той казва: „Бях гладен и Ме нахранихте. Бях гол и вие Ме облякохте.” Непрекъснато напомням на сестрите и братята, че денонощието ни се състои от 24 часа, прекарани с Исус. Сестра Терезина обяснява това така: „В този свят ние сме се отделили на съзерцание и център на нашия живот са молитвата и работата ни. Работата ни произтича от съзерцанието, от връзката ни с Бога във всичко, което вършим и чрез работата си (която наричаме Апостолат) укрепваме тази връзка, така че молитвата и работата се сливат в непрекъснат поток.” Отец Бърт Уайт споделя: „Ганди казваше: *„Действуй, но не очаквай плодове от действието си!”* Действията ти произтичат от това, какъв си. Самите те са плодове. Както, когато си влюбен, тогава любовта ти просто протича към твоя любим.”

Следващата молитва е молитва, която всеки мисионер от Ордена на милосърдието казва, преди да започне своя Апостолат. Тя е молитвата и на лекарите в Шишу Баван (Дома за деца в Калкута): ***„Господи, Изцелителю, коленича пред Теб, защото всеки свършен дар идва от Теб. Моля се, направи ръцете ми умели! Просветли ума ми! Изпрати на сърцето ми смирение и доброта! Проясни целта ми! Дай ми сила да поема от бремето на изстрадалия си ближен и дай ми истинска реализация на привилегията, която си ми предоставил. Освободи сърцето ми от лукавството и суетата, за да се осланям на Теб с искрената вяра на дете!”***

ТОПЛИНАТА НА НАШИТЕ РЪЦЕ

Любовта не може да бъде снизходителна и милосърдието не е продиктувано от съжаление, а от любов. Милосърдието и любовта са едно и също – ти даряваш любов чрез милосърдие, затова недей просто да даваш пари, а протегни ръка. Когато бях в Лондон, посетих бездомните, получаващи супа в кухнята на нашите сестри. Един човек, който живееше в картонена кутия, хвана ръката ми и каза: „Отдавна не съм усещал топлината на човешка ръка.”

Мери, наша доброволка, споделя повече за това, как можеш да протегнеш ръка към останалите: „Разбрах, че практическата помощ в действителност може да унижи хората, ако не се дава с любов. никой не би желал да правят нещо просто заради него. Разбрах също, че връзката с *„Обикновеният път”, Майка Тереза*

хората се осъществява постепенно – чрез дребните неща и е възможна дори, когато всичко е организирано. Затова е важно да не се правиш на прекалено зает, когато раздаваш храната или прибиращ съдовете, а да обърнеш внимание и да поприказваш с човека край теб, да поседиш с него, опитвайки се да изградиш лична връзка помежду ви. Много от хората носят снимки със себе си – можеш да помолиш да ти ги покажат, да се пошегуваш с прическата им или нещо такова. Важното е да осъществиш някакъв контакт, дори само да кажеш: „Хареса ли ви яденето?“. Не чакай да ти върнат мръсните съдове, сам иди да ги прибереш – и това е повод за контакт. Ако подобни неща ти се струват трудни, може би е по-добре да започнеш постепенно – виждаш, че някой стои сам настрана или се разхожда, или чака, възползвай се от тази възможност, приближи се до него!”

Ето още една история, разказана от сестра Мери, която предлага друг начин за контакт с нуждаещите се хора: „Преди известно време група от нас замина за Албания и посети сестрите там. Бяхме чували за дома за психично болни деца и отидохме да ги видим. Натъкнахме се на нещо наистина ужасно. Очевидно домът получаваше много помощи, но всеки път хората от околността ги крадяха, защото те също се нуждаеха от тях. Потресе ме и това, че там имаше склад, пълен с различни неща, в който непрекъснато пристигаха нови помощи, но те не стигаха до децата. Бяхме донесли кутия с ябълки и решихме да дадем по една на всяко дете, защото знаехме, че ако просто им оставим кутията, вероятно някой от персонал, чиито деца също се нуждаеха от ябълки, щеше да я вземе и тя нямаше да стигне до децата в сиропиталището.” **Любовта е безсмислена, ако не се сподели. Любовта трябва да бъде изразявана чрез делата. Трябва да обичаш без очаквания, да правиш нещо заради самата любов, а не заради това, което можеш да получиш. Ако очакваш нещо в замяна, това не е любов, защото истинската любов е безусловна.**

Ако е необходимо, Бог ще те напътства, както напътства нас да служим на болните от СПИН. Ние не осъждаме тези хора. Не ги питаме какво се е случило с тях и как са се заразили. Просто разбираме нуждата им и се грижим за тях. Струва ми се, че със СПИН-а Бог иска да ни каже нещо, дава ни възможност да изразим своята любов. болните от СПИН събудиха нежността у онези, които се бяха затворили в себе си, забравяйки какво е любов. Сестра Долорес ни казва, че понякога е достатъчно просто да присъстваш с любов: „Отначало имаше много страх у онези, които идваха при нас със СПИН. Беше им трудно да приемат, че ще умрат. Но нашата съпричастност и присъствието ни в последните им мигове помагаша. Спомням си как в Ню Йорк майката на един пуерториканец му предложи да се грижи за него вкъщи. Той ѝ благодари, но реши да остане с нас, като обеща да я навестява. Един ден ми каза: „Знам, че когато умирам, ще сте до мен и ще държите ръката ми” – беше ни виждал да правим това с другите и знаеше, че няма да умре в самота. Наистина е много просто.

Умиращите са трогнати от любовта, която получават – тя може да е само докосването на моята ръка или чаша вода или някакъв сладкиш, който обичат. Просто направете онова, за което ви молят и те ще са доволни, ще знаят, че някой го е грижа за тях, че някой ги обича, че имат значение за някого – само по себе си това е голяма подкрепа. По този начин те вярват, че Бог е щедър и добър и душите им ще отидат при Него. Ние проповядваме по този начин – просто вършим всичко за тях с любов и те са докоснати от Божията милост.”

Брат Джеф, ръководещ Братята на милосърдието, също разказва за най-добрия начин да се дава любов: „Когато хора, които са свикнали да бъдат пренебрегвани и отхвърляни, се почувстват обичани и приети от другите, когато виждат, че някой им отделя от времето и енергията си, разбират това послание – в края на краищата те не са боклук. **Любовта се изразява преди всичко в това – да бъдеш с някого, а не да правиш нещо за него.** Не трябва да го забравяме, защото лесно можем да се увлечем от своята действеност. Ако делата ти не произтичат от копнежа да си с някого, те са просто социална помощ. Единствено чрез споделянето можеш да усетиш неговите потребности и ако твоята любов е истинска, ще ти се прииска да я изразиш, като сториш каквото е по силите ти за него.

Служенето е просто средство да се изрази съпричастността ти към тази личност – много често няма да си в състояние напълно да разрешиш проблемите на бедните и страдащите, но споделяйки ги с тях, ще им покажеш, че Бог ги обича. Опитваме се да им дадем това послание: не можем да разрешим проблемите ви, но Бог ви обича дори, когато сте психически обременени, алкохолици или прокажени. И даже да не се излекувате, Той пак ще ви обича така силно, а ние сме тук, за да изразим тази любов. И ако поне малко успеем да облекчим болката им, ще е напредък, но по-важно за нас е

да им напомняме, че дори сред нищетата и страданието Бог ги обича. Трудно за предаване послание, но ние вярваме, че най-важно е да бъдем с тях. Да прекараш времето си с някой е също израз на любов, както и да направиш нещо за него.”

Един от нашите доброволци, Нейджъл, описва личния си опит с умиращите и мизерстващите в дома ни в Калкута: „Когато отидох да помагам в Нимрал Хриди, намразих това място заради страданието и се почувствах напълно безполезен. Помислих си: „Какво правя тук?” По-късно, щом се върнах в Англия, дълго си приказвах за това с една от сестрите. Казах ѝ, че бързо съм усвоил езика на знаците и мога да различа дали някой ме моли за чаша вода или за подлога. Нищо друго освен това не бях постигнал. Най-често седях край леглата на хората и ги разтривах или хранех. Понякога получавах признание, но се случваше рядко, защото повечето от тях бяха на смъртния си одър. Така че, когато една сестра ме попита как съм се справял, просто ѝ отвърнах: „Бях там.” А тя ми каза: „Не са ли правила същото под кръста свети Йоан и нашата блажена Мария?” Отнасяме ли се със състрадание към бедните? Те са гладни не само за храна, но и за признание, че са човешки същества. Гладни са за уважение и за отношение като към равни, гладни са за нашата любов.

ВСЕКИ АКТ НА ЛЮБОВ Е МОЛИТВА

Не е важно колко неща вършиш, а колко любов влагаш в тях. Важно е да споделяш любовта си с другите. Опитвай се да не съдиш хората! Ако ги осъждаш, не им даваш любов. Вместо това се опитай да им помагаш, догаждайки се за техните потребности и откликвайки на тях. Хората често ме питат какво мисля за хомосексуалистите например, и аз винаги им отговарям, че не осъждам хората. В Божиите очи има значение не какво прави или не прави някой друг, а какво правиш ТИ.

Пред параклиса в Дома на Майката са изписани следните думи, които се родиха след един разговор с отец Едуард Ле Жоли през 1977 година и те точно изразяват същността на нашето дело:

„Ние не сме тук заради работата. Тук сме заради Исус. Вършим всичко за Него. Преди всичко сме вярващи; не сме нито социални работници, нито учители, нито медицински сестри или лекари, ние сме вярващи сестри. Служим на Исус в лицето на бедните. Грижим се за Него, храним Го, обличаме Го, навестяваме Го, съзирайки Го в бедните, отхвърлените, болните, сираците, умиращите. Всичко, което вършим – нашата молитва, нашата работа, нашето страдание – са за Исус. Животът ни няма друг смисъл или мотивация. Това е нещо, което повечето хора не разбират.”

Ето няколко примера за действено милосърдие, разказани от сестра Долорес, брат Джеф и една доброволка – Линда: „На Запад има толкова много самота. Повечето самотни хора имат нужда прост от някой, който да поседи с тях, да бъде с тях, да им се усмихне. Тъй като живеят сами или членовете на техните семейства вече са си отишли, те са се затворили в себе си. Затова по различни поводи през годината, през която работих в един от нашите домове в Ню Йорк, организирахме събрания за тези хора, на които те се запознаваха. Събиранията бяха очаквани с истинско нетърпение. Определихме специален ден за тях, в който получаваха обяд и сладкиши – това бе още един повод да излязат от къщи и да се срещнат с други хора, което внасяше малко щастие в живота им. В кухните осигурявахме супа за скитниците. Те идваха заради храната, но някои от тях изобщо не ядяха. Просто се отпускаха в спокойната атмосфера и обикновено след молитвата си тръгваха. Мнозина дори не пожелаваха да си вземат супа, стремяха се единствено към контакта, чувствайки се оценени, приети, обичани и удовлетворени. За тях по-важна от храната беше връзката им с другите хора.”

„На Запад съществува тенденция да се оценява единствено ползата и всичко да се измерва според резултата. Увлечени сме от една неистова активност и стремеж към високи постижения. Открих, че на Изток – особено в Индия – хората са удовлетворени от самото съществуване. Щастливи са, когато могат да поседнат под някоя смокиня и да си приказват. Ние, западниците, вероятно ще наречем това изгубено време, но всъщност то е ценно. Да сме с някой, да се вслушваме в него без мисъл за времето и без очаквания, може да ни научи много за любовта. Тайната на любовта е в обичането, а не в крайния резултат. Разбира се, нормално е да желаяш най-доброто за другия, но дали то ще се осъществи по този или онзи начин не определя ценността на това, което сме направили.

Колкото повече се освобождаваме от стремежа към резултат, толкова повече научаваме за съзercателния аспект на любовта. Любовта е служение, но тя е също и съзercание. Това, към което трябва да се стремим, е баланс между двете. Любовта е ключът към този баланс.”

„Да помагам на децата от Шишу Баван в Калкута бе особено преживяване за мен. Бях много развълнувана от това. Една сутрин седяхме в кръг на стълбите – често правехме така – седяхме и пеехме. В скута си държах малко момченце с психично заболяване. Когато ме погледна, очите му бяха изпълнени с любов и огромна радост. То излъчваше ведрост и спокойствие. Никога няма да забравя това върховно духовно преживяване.”

ОБИЧАЙ ТАКА, ЧЕ ДА ТЕ ЗАБОЛИ

Трябва да израстваме в любовта, а затова трябва все повече да обичаме и все повече да даваме така, че да ни заболи – както Исус. Вършете обикновени неща с необикновена любов: простички неща, като да се грижите за болните и бездомните, самотните и отхвърлените, да ги изкъпете и да им почистите. Трябва да можете да дадете и онова, на което държите. Не това, без което можете да живеете, а онова, без което не можете или не искате – нещо наистина скъпо за вас. Само тогава вашият дар се превръща в жертва, ценна за Бога. **Всяка жертва е ценна, ако е направена от любов.**

Давайте така, че да ви заболи – такава жертва аз наричам действена любов. Виждам тази любов всеки ден – у децата, мъжете и жените. Веднъж се разхождах по улицата, когато към мен се приближи един просяк и каза: „Майко Тереза, всеки ти дава по нещо, и аз искам да ти дам. Днес за целия ден получих само 29 пайса и искам да ти ги дам.” За миг си помислих: ако ги взема (29 пайса нямат никаква реална стойност), той няма да има какво да вечеря довечера, но ако не ги приема, ще го нараня. Затова протегнах ръка и взех парите. Никога преди не бях виждала подобна радост, изписана на нечие лице, както на лицето на този просяк, радост, че и той може да даде на Майка Тереза. За него това беше голяма жертва: бе седял цял ден на слънце, за да получи 29 пайса. Беше прекрасно: 29 пайса е толкова малко – аз не можех да си купя нищо с тях, но когато той ми ги даде, и аз ги приех, те имаха стойност на хиляди, защото бяха дадени с толкова много любов!

На следващия ден получих писмо от едно малко американче. Разбрах, че е мъничко по едрия почерк: „Майко Тереза, обичам те толкова много, че ти изпращам джобните си пари” – в писмото имаше чек за три долара. Една от сестрите в Лондон ми разказа как веднъж малко момиченце почукало на вратата на дома в Клибърн, подало й пълна торба монети и казало: „За бедните”. Не за Майка Тереза или за Ордена на милосърдието. То живеело надолу по пътя и всеки ден виждало обитателите на дома – затова казало: „За бедните”. Просто нещо се случва с много други хора. Те стават свидетели на нещо, от което са привлечени, защото е добро. А то е заразително.

Наскоро една млада двойка се ожени тук. Решиха сватбената церемония да бъде скромна – тя бе облечена в обикновено памучно сари и присъстваха единствено родителите им. После двамата ни дадоха всичките спестени пари от това, че се бяха отказали от пищната хиндуистка церемония. Искаха да споделят любовта си с бедните. Подобни неща се случват всекидневно. Когато предпочетем бедността, когато обичаме така, че да ни заболи, ставаме по-способни да изпитваме все по-дълбока, красива и пълноценна любов. Една от нашите доброволки, Сара, споделя как тя е изпитала такава любов, работейки в дома в Сан Франциско: „Моята интерпретация на думите „Обичай, докато те заболи”, е: „Обичай, дори да не проумяваш ситуацията, хората, нищо”. По-лесно е да се каже, отколкото да се осъществи на практика, но е имало и периоди, в които съм успявала. Сближих се с хората и когато един от обитателите на дома (Крис) умря, го понесох наистина тежко. Не исках да се върна там – всъщност не се появих в продължение на около две-три седмици. Сутрин ставах, приготвях се и после не отивах. Сестрите бяха изпълнени с разбиране към мен. Страшно ми помогнаха, дори за миг не ме осъдиха. Казвах ми: „Всичко е наред – върни се, щом пожелаеш.”

Когато скърбях след смъртта на Крис, те ми говореха: „Този дом е за умиращите. Би било егоистично от наша страна да плачем, мислейки за себе си, а не за мястото, където отиват те – при Бог. Трябва да сме щастливи за тях”. Това бе отношението им. Аз дори не съм доброволец през цялото време. Хората, които са в дома ден след ден знаят много по-добре какво означава да обичаш така, че

да те заболи. Ако си непрекъснато там и отдаваш цялото си свободно време, ще станеш по-съвършен в изкуството на обичането и ще се превърнеш в източник на духовност и разбиране за Бога.

Доброволците, които прекарват цялото си свободно време там, са по-особени – те ежедневно са изпълнени с Божието присъствие. Лесно е да се фалшифицира любовта в светския живот – там никои истински не се интересува дали обичаш така, че да те заболи.”

ОСТАНЕТЕ ВЕДРИ И В СТРАДАНИЕТО

Правилата на Ордена на милосърдието повеляват пълно предаване на Бог, любов и доверие към другите и ведрост, служеща за пример на всички. Трябва с радост да приемем страданието, с ведрост и вяра да живеем в бедност и да служим на Христос в лицето на бедните и страдащите. Бог обича онези, които дават с готовност. Най-добре дава даващият с усмивка. Ако винаги си готов да кажеш „Да” на Господа, ти спонтанно ще се усмихнеш на всичко и ще си способен, с Божията благословия, да обичаш така, че да те заболи. Двама от нашите доброволци (първо Сара, а после Дейв) разказват как са открили стойността на подобен подход в домовете в Сан Франциско и Лондон.

„Онова, което истински ми харесва у сестрите е, че запазват чувството си за хумор и когато им е трудно. А допуснат ли грешка, поправят я и продължават нататък. Но въпреки това някои от тях ми казаха, че понякога животът им е много тежък и скърбят за собствените си семейства. И те имат братя, сестри и родители със свои собствени проблеми, за които често не могат да направят нищо друго, освен да се молят. И те имат чувства, и те плачат. Те са хора като нас, но обичат Бог и хората.”

„От работата със сестрите разбрах, че те са точно такива, каквито изглеждат. Имах много ежедневни контакти с тях, вършехме обичайните неща: работехме в кухнята, търкахме пода, сервирахме храната, ходехме до супермаркета, а после водехме хората при лекаря или психиатъра в болницата и понякога по пътя се случваха неприятности. Но те винаги бяха толкова дружелюбни! И то не със стиснати зъби, а истински! Убеден съм, че външната ведрост е израз на вътрешната радост, която изпитват. Знам, че всеки, който работи с тях е наясно колко време прекарват, коленичили в параклиса. Това е най-щастливото им време – когато се молят. Очакват го с нетърпение. Силно желаят да се молят, и зареждайки се с енергия, те са готови да я споделят с другите. Това не е фанатизъм, а радостен и искрен копнеж да споделят онова, което имат. Затова и те не задържат материални неща: връщат всяко предложено им нещо – дрехи, храна, пари или каквото и да било друго: книжни кесии, ластици, всичко. Онова, което идва, си отива. Мисля си, колко много им дава Бог и колко ли трябва да ги обича. Аз ги обичам и съм привлечен от стремежа им да удовлетворят Бога. Милосърдието и енергията им са дар от Него – взаимна любов, която после споделят и с нас. Забелязвам го у всички сестри, въпреки че всяка има своя индивидуалност, своя собствена личност.”

Парола на ранните християни е била радостта, затова нека да служим на Господа с радост! Сестра Катерина обяснява какво означава това: „Работех в центъра за страдащи от церебрална парализа в Ню Йорк и се молех всеки ден. Веднъж някой ме попита защо съм толкова щастлива, намеквайки, че може би съм влюбена. Но не беше точно така – просто усещах Божията любов. Бях толкова щастлива и удовлетворена, защото отношенията ми с Бог ставаха все по-прекрасни. Това ме изпълваше с радост.” Радостта е любов. Радостта е молитва. Радостта е сила. Бог обича онзи, който дава с радост. Ако даваш с радост, винаги даваш повече. Сърцето, изгарящо от любов, се превръща в сърце, изпълнено с радост. Делата, извършвани с любов, винаги са дела, извършени с радост. Няма нужда да търсим щастието: ако обичаме другите, то ще дойде при нас, защото е дар от Бога.

СЛУЖЕНИЕТО Е ПЛОД НА ЛЮБОВТА

На стената в дома за деца в Калкута стои надпис: *„Време за размисъл, време за молитва, време за смях – то е източник на силата, то е най-великата сила на земята, то е музиката на душата. Време за игра, време за любов, време за даване – то е тайната на вечната младост, то е Божията благодат, то е твърде кратко, за да го пазиш за себе си. Време за четене, време за*

приятелство, време за работа – то е извор на мъдростта, то е път към щастието, то е цената на успеха. Време за милосърдие – то е ключът към Небето.”

Действената молитва е любов, а действената любов е служене. Опитвай се безусловно да даваш на ближния онова, от което той се нуждае в момента. Важното е да направиш нещо (колкото и малко да е то) и с делата си да покажеш, че те е грижа за него, отделяйки от времето си. Понякога това означава да извършиш нещо физическо (както правим ние в домовете за болни и умиращи), а друг път – да предложиш духовна подкрепа на самотните (изолираните или загубилите семействата си). Ако някой болен се нуждае от лекарство, дай му лекарство; ако се нуждае от успокоение, помогни му да се отпусне. Ние всички сме Божии деца и затова трябва да споделяме Неговите дарове. Не се измъчвай с въпроса защо светът е пълен с проблеми – просто откликвай на нуждите на другите.

Някои смятат, че благотворителната дейност намалява отговорността на правителството към бедните. Не споделям това мнение – нима правителството може да предложи любов? Просто правя онова, което е по силите ми: останалото не е моя работа. Бог е толкова добър към нас!

Делата, извършени с любов винаги ни приближават към Него. Вземете за пример земния живот на Исус. Прекарал го е, правейки добро. Често напомням на сестрите, че три години от живота Си Исус е изцелявал болните, прокажените, децата и всички останали; това правим и ние, проповядвайки Евангелието с делата си. За нас е привилегия да служим, опитвайки се да даваме с цялото си сърце. Знаем, че онова, което правим, е само капка в океана, но без нашата капка този океан би бил по-малък. Открихме например, училища за бедните деца, където се учат на любов към знанието и чистотата. Ако не бяхме направили това, децата щяха да останат на улицата. Ако някоя друга организация би могла по-добре да се погрижи за тях, то ние ще я насърчим да го стори. Никога не бихме отблъснали човек, изпаднал в истинска нужда, защото работата ни е да служим на бедните и страдащите. Брат Джеф обяснява това така: „Много рядко се среща желаещ, който да се грижи за изоставените хора, особено в индийските провинции, където нуждата от това е огромна. Домовете на Ордена на милосърдието често са последна спирка за много пациенти, отхвърлени вече от всички останали.” За да ви покажа плодовете на действеното милосърдие, ще бъде, струва ми се, полезно първо да разкажа как функционира Орденът на милосърдието, а после да споделя с вас опита на някои от доброволците, които ни помагат. Така ще разберете, че има смисъл да се прави нещо, колкото и малко да е то, не само за бедните и страдащите, но и за онези, които се грижат за тях. Понастоящем Орденът на милосърдието извършва разностранна дейност, която може да бъде обособена по следния начин:

Апостолска работа чрез неделните училища, групите за изучаване на Библията, католическите групи за милосърдие и посещенията, които правят те в болниците, санаториумите и затворите.

Медицински грижи чрез диспансерите, клиниките и рехабилитационните центрове за болни от проказа; също чрез домовете за изоставени деца, деца с физически увреждания, болни и умиращи, болни от СПИН, туберкулоза; подвижните клиники и центрове за хора, страдащи от недोхранване.

Образователна дейност чрез началните училища в бедните квартали, курсовете по шев, търговия и занаятчийство, селските подготвителни училища и програмите за завършилите училище.

Социална работа чрез социални и образователни програми за деца; домовете за бездомни, алкохолици и наркомани; домовете за самотни майки; нощните приюти; центрове за естествено семейно планиране.

Пунктове за социални грижи, където осигуряваме дрехи, суха и топла храна и помощ за семейства, засегнати от бедствия.

ГАНДИДЖИ ПРЕМ НИВАС, ТИТАГАР, КАЛКУТА

Днес болните от проказа имат шанс за живот. Знаят, че могат да разчитат на помощ и грижи. Вече не е необходимо да изчезват от света, да се крият и да се отделят от семействата си, както е ставало някога. Болният вече може да остане в семейството си без страх, че ще зарази останалите. Болни са ставали родители на здрави бебета. Преди повече от 40 години решихме да създадем подвижна клиника за болните от проказа и я разположихме под едно дърво в Титагар, на няколко километра от Калкута. Навестяхме болните два пъти седмично, а през останалото време се грижихме за страдащите от недохранване и болните в домовете. В събота почиствахме и се „Обикновеният път”, Майка Тереза

занимавахме с хигиената им. Днес имаме прекрасен център, наречен Гандиджи Прем Нивас, който прилича на малко селище. Разположен е край железопътната линия, всички постройки са боядисани в ярки, жизнерадостни цветове: червено, синьо и зелено. Има работилници, общежития, клиники и болнични отделения, училище, амбулатория, малки къщички за всяко семейство, както и резервоари, осигуряващи вода за цялата общност. Във вътрешния двор е поставена статуя на Ганди.

Прем Нивас е построен от самите болни и е място, където те могат едновременно да живеят и да работят. Когато през 1974 г. ни дадоха тази земя, за да построим нашия център, на мястото имаше бунище. Отначало започнахме да строим обикновени сламени колиби и постепенно местността наистина се облагороди. Брат Винъд, който ръководи Прем Нивас, разказва повече за днешното му състояние: „На редовно лечение всеки месец са подложени 1400 болни от проказа – от 1958 година насам са регистрирани общо 38000 случая. Много от тях са излекувани, но хората, за които се грижим в момента ще имат нужда от грижи и през следващите 20-30 години, така че Орденът на милосърдието ще трябва да продължи своята дейност. Днес проказата е под контрол и съм сигурен, че занапред вече няма да виждаме уродливото ѝ лице – правителството планира проказата в Индия да се унищожи до 2000 година. Ранното откриване на заболяването и ключът към успеха на този план. Това е причината нашата клиника да е все още толкова необходима. Проказата засяга имунната система на организма и се пренася по въздуха, така че не е необходимо да сте били в продължителен контакт с болен, за да се заразите. Ако имунната ви система обаче, е силна, няма да се разболеете.

Срещу тази болест няма ваксина, но съществува тест, чрез който може да се открие навреме. И ако някой се зарази, лечението може да бъде започнато още през ранните стадии на заболяването. Проказата все още се среща предимно сред по-бедните слоеве на обществото. Бедните не са достатъчно образовани, за да разберат от какво страдат, преди да са настъпили необратими деформации. После, щом настъпи загуба на чувствителност в крайниците и те се разранят, вече е твърде късно болестта да бъде спряна. Болните от проказа с видими деформации обикновено изпадат в отчаяние и не желаят да живеят в общество, което ги отхвърля. Тук ние им предлагаме място за живеене и работа, и за кратко време те възвръщат вярата, надеждата и себеуважението си.

В центъра приемаме и много скитници, живели преди по улиците и гарите. Приемаме и малки деца, болни от проказа. Родителите им винаги казват, че щом състоянието им се подобри, ще си ги вземат обратно, но никога не се връщат. Така че, тук е дом и за момичета, и за момчета, и щом пораснат, те обикновено се задомиават тук, получават работа, сдобиват се със собствена къща и остават с нас. Всичко се върши от болните – те помагат на онези, които са по-зле при обличането, при поставянето на инжекциите, при поддържането на болницата. Грижат се за братята си по съдба. Разбират страданията и трудностите на останалите болни много по-добре от нас.

Разбира се, братята са обучени как да се грижат за болните от проказа. Те са половин медици и се грижат за тях заедно с лекарите, които извършват безплатни хирургически операции веднъж седмично, но контактът между пациентите си остава изключително важен. Ние сме наистина доволни от себе си – произвеждаме собствени зеленчуци и това, което ни е в излишък, предлагаме на други домове. Имаме рибарник, а в нашата малка ферма отглеждаме кози и други животни. Създадохме обучаващи и дърводелски работилници, имаме ръчен стан, на който са изтъкани саритата на сестрите. Някои от болните са инженери или строители. Има постоянна работа за всеки.”

ШИШУ БАВАН, КАЛКУТА

Шишу Баван, домът за деца в Калкута, се състои от няколко високи постройки, отделени с ограда от шумната централна улица. Близко до входа се намират поликлиниката, където бедните могат да доведат за преглед децата си, и центърът по осиновяване. Във вътрешните стаи са наредени зелените креватчета на пеленачетата и малките деца. Има малък двор, където децата могат да тичат, както и една стая, изпълняваща едновременно функциите на трапезария и занималня. Домът се ръководи от сестра Кармен Хосе. Тя и останалите сестри през цялото денонощие се грижат за около 300 болни и недохранени деца, както и за сломените самотни майки, на които осигуряват работа.

Има и амбулатория, където трима лекари преглеждат около 1000-2000 пациента седмично. Уредена е специална приемна, където желаещите да осиновят някое от децата могат да обсъдят това

„Обикновеният път”, Майка Тереза

със сестрите. Щом децата навършат десет години и още не са осиновени, или ги изпращаме в пансион, за да получат добро образование и после да постъпят в колеж, или завършват секретарски курс и ги устройваме на работа. Щом веднъж поемат живота си в свои ръце, остава ни само да ги задомим и да им осигурим малка зестра, с която да положат началото на своето домакинство. Те са много щастливи от това и редовно ни посещават заедно със собствените си деца. Винаги им казвам, че са късметлии да имат не само една тъща или свекърва, а цели двадесет!

На приземния етаж в Шишу Баван има кухня, която осигурява храна за над 1000 души дневно – обикновено просяци от улицата. Това е единственото място, където могат да разчитат, че веднъж дневно ще получат храна – така преживяват. Тъй като се опитваме да осигурим социални грижи за хората, поемаме и пострадалите при неочаквани бедствия и нещастия. Когато например, бе наводнен обширен район близо до Калкута, над 1200 семейства останаха без покръщнина и покрив над главата си. Сестрите от Шишу Баван, а също и братята, се трудиха през цялата нощ, за да им осигурят подслон.

Ето как описва това сестра Кармен Хосе: „Работата ни е да се грижим за хората от улицата. Постоянно се молим: вървейки, посещавайки някое семейство, стоейки край постелята на умиращо дете или носейки лекарства на нуждаещите се. Всяка сестра всекидневно посещава по една улица, за да види с какво можем да помогнем на бедните. Обикаляме и селцата, където условията за живот са много лоши и откриваме медицински центрове там. Понякога на тези места се налага да се грижим за 2500 пациента седмично. Много от нашите сестри са обучени като медицински сестри, а някои са лекари – те обикновено работят в амбулаториите, докато онези, обучени да се грижат за децата, поемат поликлиниката. Имаме и училище за децата от улицата, с които е било злоупотребено, които са били въввлечени в проституция. Най-често те са оставени без храна, подкрепа и медицински грижи. Ние ги прибираме, обучаваме ги, храним ги, обличаме ги и не след дълго намираме спонсор, който да подкрепя индивидуално всеки от тях, като ги подтиква да постъпят в гимназия и след това да завършат образованието си. Физически и умствено увредените деца остават тук под нашите грижи. Много от тях не живеят дълго, но останалите прехвърляме в други наши домове, щом навършат тринадесетгодишна възраст.”

НИРМАЛ ХРИДИ, КАЛКУТА

Домът за умиращи в Калкута някога е бил място, където са отпочивали пилигримите, завръщайки се от храма на Кали. Разположена в самия център на забързания квартал Калигат, постройката всъщност е построена към самия храм. Веднага, щом влезете, от лявата страна се намира отделението за мъже, а вдясно – това за жени. Високи тесни прозорци пропускат снопове светлина в стаите, където в редици са наредени легла, покрити със сини мушамени покривки. Между двете отделения се намират медицинският център и баните, а зад тях са кухнята и моргата.

Училището за прибраните от улицата деца е на тавана, където живеят сестрите. Имаме 50 легла за мъже и 55 за жени, но в зависимост от необходимостта, можем да приютим и повече. Обикновено, когато мъжете и жените пристигат в дома за умиращи, те не са в състояние да говорят и затова, щом ги докара линейката или ги доведат сестрите или братята, записват ги в графата „неизвестни”. После, с малко грижа, любов и храна, те проговарят отново и съобщават имената си. Сестрите се опитват да разберат и към коя религия принадлежат, за да могат, когато те умрат, да бъдат погребани по подобаващ начин. Болшинството от хората, които идват при нас, са хиндуисти, така че ако не знаем религиозната принадлежност на някого, изгаряме го по хиндуистки обичай.

Сестра Долорес, която ръководи Нирмал Хриди, казва: „Никога не питаме защо са на улицата, не се интересуваме от тяхната история. Не ги осъждаме, че са изпаднали до това положение, защото единственото, от което се нуждаят, е малко любов и грижа и те ще бъдат доволни. Просто се грижим за човека, който ни е поверен, а за останалото се грижи Бог. Обикновено, щом пристигне нов човек, първо го изкъпваме, но ако е много болен, просто му даваме легло, умиваме лицето му и го слагаме на система. Понякога се налага да се грижим за хора с гангрена, с открити рани, в които мухи са снесли яйцата си, или пък с хронична диария. Мнозина пристигат с туберкулоза, други с кръвотечение, което първо трябва да бъде спряно. Понякога човекът умира, едва щом сме го сложили на леглото. А друг път пациентът се подобрява, започва да се изправя, да сядва в леглото, да се

„Обикновеният път”, Майка Тереза

движи. Много пациенти се прибират у дома, макар за повечето дом да е улицата. Някои ни напускат, но по-късно, щом отново се почувстват зле, се връщат. Казваме им, че ще им запазим леглото.”

БРИТАНСКИТЕ ОСТРОВИ

Сестра Терезина, родена като американка, е регионален супериор на Британските острови и Ирландия. Ето как тя описва работата на Ордена във Великобритания: „Щом сестрите започнаха работа тук, открихме, че има нужда да се помага на много самотни пенсионери. Често се натъквахме на възрастни двойки, останали без отопление наред зима – поне това успяваме да им осигурим; или на хора, живеещи без мебелировка по една или друга причина. Някои от хората бяха съвсем неуки и не знаеха към кого да се обърнат – зад дебелите тухлени стени живееха много самотници, които толкова се нуждаеха от човешка топлина. В началото излизахме през нощта, за да търсим бездомните. Днес ги извеждаме на разходка и организираме различни мероприятия специално за тях – например наскоро заведохме 320 души с шест автобуса на екскурзия до Уърт Ейби.

Днес имаме приют за мъже и приют за жени в Килбърн в Лондон, както и в Ливърпул в Северна Англия – с кухня, която се раздава супа. Извършваме и проповедническа дейност, посещаваме семействата, а за децата сме разработили програма за изучаване на катахезиса.

Когато излизаме, ние се молим, казвайки Броеницата – нашето оръжие е Божието Слово, защото дяволът се опитва да се вмъкне в живота на човека. Ние трябва да се опитаме да предотвратим това и да следваме Исус, защото само Той може да разтвори човешкото сърце. Стриктно се придържаме към Библията. Спомням си веднъж, когато се молехме в лондонското метро. Произнасяхме с нисък глас молитвените думи, защото в Англия не е прието много да се разговаря в обществения транспорт, а в метриската бе изключително тихо. Но после стана авария и се наложи всички да слезем на платформата и да изчакаме следващия влак, който бе доста претъпкан.

Една дама, която стоеше близо до нас, ни погледна и каза: „Сестро, бих искала да знаете, че се помолих заедно с вас.” Не бяхме усетили, че и тя се е молила с нас. Каза ни, че понякога посещава дома в Бравингтън Роуд в часовете за молитва, но скоро не била идвала. В това се състоеше целият разговор, но той бе изключително полезен за нас, защото не винаги виждаме плодовете на делото си. Когато Майка Тереза дойде в дома за мъже в Лондон през март 1994, тя посочи две стаи и каза: „Тези стаи са за болните от СПИН.” Тогава за първи път чух, че е мога да приема и болни от СПИН, но Майка Тереза го каза толкова естествено! Тя, струва ми се, бе озарена – спомням си погледа ѝ, докато стоеше в стаята и произнасяше тези думи. Така че, аз се опитах да превърна това в реалност, но никак не беше лесно. Сега, с помощта на един човек, бивш алкохолик и наркоман и самият той вирусеносител, приемаме безпомощни хора, които не биха могли сами да се грижат за себе си.”

РАБОТАТА НА БРАТЯТА

Брат Джеф е австралиец, наследник на брат Ендрю като глава на Братята на милосърдието: „В Лос Анджелис основната ни грижа е дневният център за нелегални имигранти от Латинска Америка, много от които живеят на улицата. Центърът е място, където три пъти седмично 75-100 души, все млади хора на възраст между 14-18 години, идват, за да се хранят, да вземат душ, да получат медицински грижи, да се подстрижат и да си починат. В мъжкото отделение се грижим за осем души, физически и умствено увредени. Тези мъже, отчаяно нуждаещи се от медицински грижи и внимание, също намерихме на улицата в Лос Анджелис. В Токио, Япония, също работим с алкохолици от улицата. Работата поглъща цялото ни време. Понякога възникват разни инциденти и сбивания, но се опитваме да предпазим нашите домове от насието. Японските алкохолици обикновено се държат твърде прилично в сравнение с онези в другите страни. В Лос Анджелис имаме и братя, работещи с младежи от уличните банди, а в Хонг Конг – такива, които се занимават с наркоманите. Работим и на по-опасни места – в градове като Богота и Меделин в Колумбия, където насието се е превърнало в част от живота. Ставали сме свидетели на много неща, но никога не сме се намесвали. Хората знаят с какво се занимаваме и обикновено не ни закачат.

Работата ни е много по-различна от работата с бедните. Не може да се каже, че едното е по-добро от другото – според мен доброто трябва да върви и в двете посоки, но много повече усилия са положени до сега, за да се помогне на бедните да надмогнат окаяното си положение. Тези усилия си струват, особено когато са насочени към образованието, но най-добре би било нещата да се решат чрез определена социална политика. Каквото и да са направили за бедните, за които по призвание Ордент на милосърдието се грижи, те винаги си остават по някакъв начин зависими от другите. Питат ни непрекъснато: „Защо вместо да давате риба на човека, не го научите как се лови тя”, а ние отговаряме, че повечето от нашите бедни не биха имали сили дори да държат въдицата. И често ми се струва, че съществува силно объркване по отношение на нашата работа и много хора са склонни да ни критикуват, без да правят разлика между бедните, за които ние се грижим и останалите бедни. Разбира се, струва си да се полагат усилия за развитие и напредък, но не от това се нуждаят нашите бедни. Ако един човек умира, няма време да му задаваш въпроси как се е озовал в това положение и да изготвяш социални програми, които евентуално биха предотвратили това. Отговорът ни е: „Нека други работят по проблема кое е довело този човек до тук. Ние просто ще се опитаме да му помогнем да умре в мир и с достойнство. Често грижата, която трябва да положим, е за много кратки срокове. Тогава си казваме: този човек е крайно нуждаещ се – какво бихме могли да направим за него? Ако политически промени биха могли да облекчат тази ситуация за в бъдеще, то ние ще ги приветстваме, но точно в този момент нямаме време и сила, а често и възможност, да променим нещо. Можем да разчитаме единствено на Бога и Неговата мъдрост. Той знае, че е невъзможно един човек сам да поеме цялата работа, така че вдъхновява едни хора да работят в една област, а други – в друга.”

ИМА ТОЛКОВА МНОГО РАБОТА ЗА ВЪРШЕНЕ

Получаваме толкова много молби от различни краища на света да отворим там нови домове и непрекъснато се занимаваме с това. До сега наши домове са създадени в над 100 страни – истински дар от Бога е да можеш с цялото си сърце да служиш на бедните в толкова много места по света. Например, домове за болни от СПИН имаме в Испания, Португалия, Бразилия и Хондурас. В Африка извършваме същата дейност, но нямаме специални домове. Така е и в Хаити. В САЩ домовете за болни от СПИН са в Ню Йорк, Вашингтон, Балтимор, Далас, Атланта, Сан Франциско и др. градове. Наскоро отворихме първия такъв дом в Индия, в Бомбай. Току що открихме сиропиталище във Вашингтон. Надяваме се скоро да бъде готов и домът ни в Китай. Непрекъснато има толкова много работа за вършене! Сестра Долорес разказва какво чувство на радост ни обзема при откриването на нов дом: „През 1965 г. бяхме поканени от епископа на Венецуела да открием дом в Кокорот. За мен бе голяма радост да стана съпричастна към първия дом, който Майка Тереза основава извън Индия. Тя искала да изпрати само монахини, не и послушници, каквато бях аз, но все пак ги попитала дали има доброволци, и всички вдигнали ръка. По онова време аз бях в Делхи и помагах на друга сестра в дома за деца там. Имах шанса да се срещна с Майка Тереза. Тя ме издърпа настрана и ми каза: „Исус иска ти да заминеш във Венецуела.” Бях толкова щастлива, че такъв е Божият план за мен! На 26 юли 1965 г. група от нас пристигна във Венецуела. Сега всяка година на тази дата се отслужва литургия на признателността за пристигането на сестрите и се организира тържество специално за бедните в дома там. Пристигайки, и понятие си нямахме за езика и обичаите на местните хора. Всичко ни бе напълно непознато, но това беше Божието предизвикателство към нас. Всички се държаха много дружелюбно, учеха ни на отделни думи, а щом ги запомнехме и на това, как да ги свързваме в изречения, защото нямахме достатъчно време да седнем и да учим сами. За мен Кокорот е прекрасна мисия и хората в нея са ми много скъпи след всичките години, прекарани там.

Кардинал О'Конър ни помогна да открием първия дом за болни от СПИН в Ню Йорк през 1985 година. Необходимостта от него се появи, когато срещнахме първите си пациенти от затвора Синг Синг. Обикновено ги откарваха в болницата „Сейнт Клер”, или в „Белвю”, или в „Монт Синай” и ние ги посещавахме там. После идваха при нас, щом това станеше възможно. Най-често бяха отхвърлени и огорчени, никой не искаше да се грижи за тях. Никак не е лесно да се справиш с мисълта, че скоро ще умреш. Затова искахме да ги накараме да се отпуснат и се опитвахме да създадем една семейна атмосфера за тях – хранехме се заедно, приказвахме си, молахме се и

играехме заедно. Много от тях не бяха близки със семействата си, но след като прекараха известно време с нас и по Божията милост, те възстановяваха отношенията с родителите си. Пишеха им писма или се обаждаха по телефона. И придобивайки сила, един болен можеше да се грижи за друг – сърцата ни се изпълваха, когато ставахме свидетели на такива неща.”

УВЛИЧАЩАТА СИЛА – ДА ТРЪГНЕШ ПО ОБИКНОВЕНИЯ ПЪТ

Постоянно сме заети. Домовете ни са пълни. Работата ни ще продължава, докато продължават да съществуват проблемите на бедните. Въпреки че и други хора, не само Орденът на милосърдието, могат да направят нещо добро за Бога, протягайки ръка на бедните в собствените си страни. Няма място за колебание дали да помогнеш на другите. Непрекъснато съм свидетел на това, как хората, изпълнени с Божията любов, искат да я изразят чрез делата си. Такова е бъдещето: Божието желание е да служим чрез действено милосърдие и да бъдем осенени от Святия Дух да откликнем, когато е необходимо. Не бихме могли да извършваме работата си без помощта на нашите доброволци. Те са от различен произход, култура и вяра, но единственото, което има значение е, че са изпълнени с желание да отделят време и любов на бедните. Посрещаме ги със следните думи, които сме окачили, изписани на голям бял лист в Дома на майката: **„Елате да служите на Христа в лицето на сакатите, болните и умиращите. Щастливи сме, че сте приели възможността да станете свидетели на Божието милосърдие. Помнете, че чрез нас действа Христос – ние сме просто инструментите. Не е важно колко работа вършим, а каква любов влагаме в нея.”**

Сестра Долорес е натрупала голям опит в работата с доброволците и ни предлага своя съвет: „Доброволците, които идват и работят с нас, трябва да са с открито съзнание и да са готови на всякаква работа, защото това иска Бог от всеки. Повечето помагат на сестрите и братята, вдъхновени от Майка Тереза и Ордена на милосърдието, защото нашият път е напълно различен от външния свят или от други благотворителни организации. Нашият път е обикновен и онези, които идват да ни помагат и да споделят работата ни, трябва да го извървят заедно с нас. Например, ако ти кажа: „Заведи този човек на лекар” или „Изкъпи тази жена”, ти трябва да си готов да го направиш, защото ние не следваме никакви правила – просто правим, каквото трябва. Мъжете и жените, идващи тук, работят много усърдно.” Сестра Терезина в Лондон се съгласява: „Доброволците са голяма подкрепа за нас и до известна степен ние разчитаме на тях, макар че трябва да сме готови да поемем всичко и сами. Ако се нуждаем от доброволческа помощ, молим се за нея, а ако не пристигне, молим бедните да ни помагат и те го правят с голямо желание. Винаги се справяме по нашия простичък начин – сготвяме храната и я предлагаме. Непрекъснато предлагаме нашето служене, нашата любов и ако дойдат доброволци, това ни прави просто по-ефективни.” Ето разказа на една от доброволките за това, какво даваш и какво получаваш. Мери е лекар и известно време работеше с нас в Калигат:

„Представи си, че отиваш някъде и ти казват: „Изкъпи този човек”. Това е невероятна привилегия – не се налага да обясняваш какъв си, единственото необходимо е желанието да помагаш – и ти си предназначен за това. То е част от подхода на Майка Тереза – да те остави да влезеш в контакт с бедните. Колкото заради тях, толкова заради самия себе си. Аз преодолях огромна бариера – бедните не бяха просто „милионите хора”, а някой, до когото ти наистина се докосваш.”

ДЕЙСТВЕНОТО МИЛОСЪРДИЕ

В тази глава някои от нашите доброволци от различни краища на света, светски мъже и жени, споделят своя опит в служенето на бедните и разказват как са започнали да помагат в местата, където живеят. Доброволците, дошли в Калкута, се занимават най-вече с болните и умиращите или помагат в дома за деца Шишу Биван. Те са приятни хора, които щедро се раздават. Много от тях са направили големи жертви, за да дойдат тук, да споделят действено милосърдие, да почувстват близостта с Исус. Да бъдат тук за някои е голям шанс наистина да задълбочат своята любов към Него.

ДОНА

„По образование съм сестра. Реших да попътувам и напуснах Шотландия, където живеех. Работех в Сидни, когато ме осени мисълта да помагам в някоя от мисиите на Майка Тереза. Не съм католичка – отгледана съм от шотландски презвитерианци, макар баща ми да беше атеист.

Струва ми се, че решението да замина в Индия взех, след като гледах един филм за Ганди. Никога не съм се интересувала толкова от историята на Индия, колкото от нейната философия и проповядвания във философските текстове начин на живот: скромен и отдаден на Бога. Заинтригува ме дали съществува връзка между тази философия и философията на Майка Тереза. След като писах до Калкута и бях поканена да отида там, започнах да работя в дома за деца Шишу Баван.

Първото ми впечатление от Дома на майката и останалите домове, бе простотата и спокойствието, които царяха там. Бяха като убежище сред целия шум и мърсотия по улиците на Калкута. Признавам, че много неща се промениха в живота ми, откакто започнах да помагам на мисионерите от Ордена на милосърдието – с тях можете да останете колкото време пожелае, без да е необходимо да промените нещо в своя живот. Вече не се шокирам, когато виждам мизерия и мърсотия и станах по-практична в желанието си да помогна на бедните. Знам, че като се върна у дома, вероятно ще се посветя на бездомните. Животът сред сестрите с тяхната непресъхваща вяра ме направи по-спокойна и аз по-лесно свикнах с работата – знаете ли, радостта и вярата им са заразителни. Струва ми се, че който и да дойде тук, за да работи като доброволец, получава едно послание, което ще отнесе със себе си у дома, за да направи нещо там. Не е необходимо непрекъснато да сме в Калкута, за да се опитваме да бъдем като сестрите и да направим нещо.”

ЛИНДА

„Като че ли не бях аз тази, която искаше да отиде в Калкута. Сякаш някой ме тласкаше натам. Разбира се, знаех, че да замина е най-правилното нещо на света – това беше призоваване. Мисля, че много хора, които отиват като доброволци там, смятат, че го правят съзнателно, но в действителност то става на друго, по-дълбоко ниво. От доброволците научих, че всички те са усещали този вътрешен глас, който просто им е внушил, че точно така трябва да постъпят.

Отначало бедността, шума и мизерията в Индия ме караха да се чувствам неспокойно и няколко дни бях като зашеметена, но по-късно свикнах с тях. Започнах да помагам в Шишу Баван – работех там сутрин, а следобедите ми бяха свободни. През първите няколко дни изпаднах в истинска еуфория – мислех си: „Страхотна съм, правя голямо добро, като се грижа за тези деца, дарявам ги с любов, а и те ми се усмихват и ме обичат.” Чувствах се толкова добра и толкова свята! А после, след три дни, бях сломена, защото изведнъж осъзнах, че всъщност съм ужасна – отивам там само за малко, играя си с децата, прегръщам ги, обръщам им внимание, но когато времето ми изтече, просто ще се прибера в уютното си апартаментче в Англия и ще се върна към приятната си и доходна работа. Какво правех? Все едно, че им давах сладкиши, а после си ги вземах обратно. Разплаках се.

Смятах се за толкова добър човек, а сега осъзнавах, че съвсем не съм. Бях станала доброволец заради себе си, а не заради тях. Правех го, защото някаква част от мен имаше нужда да се чувства полезна. Като че ли самата аз се нуждаех от помощ, изпитвах силна потребност от любов. Един доброволец, който бе там много по-отдавна от мен, ме успокои с думите: „Колкото и малко любов да им дадеш, те нямаше да я имат, ако не беше дошла тук. Всеки следващ доброволец ще направи по още нещо за тях.” Това ме накара дори още повече да ценя сестрите. В отдадения им живот е изчезнала всяка мисъл за себе си. Те наистина са се оставили в ръцете на Бог и това е толкова прекрасно! Толкова рядко можеш да видиш някой така отдаден на подобно нещо. Това ме вдъхнови за собствения ми живот. И както е казано в Евангелието, получих още повече от това, което дадох. Тръгнах си от Калкута с чувството, че това е специално място – място, където Бог работи.”

ДЖУДИТ

„През студентските си години работех в дома за бездомни алкохолици в Мелбърн, Австралия. Това наистина ми харесваше и разбрах, че бих искала да се занимавам със същото в някоя друга страна. Но някак си идеята остана на заден план, докато настъпи време да напусна Австралия. Дойдох в Калкута, защото познавах Ордена на монахините Лорето – в Австралия получих образованието си при тях. Отначало исках да преподавам английски, но после се запознах с доброволците там и реших да се присъединя към тях. Тук съм вече шест месеца и много харесвам начина, по който работим.

Ходя в Калигат, в дома за умиращи, и всяка сутрин в осем часа сестра Долорес ни подканя да започнем нашата работа с размисъл. Всеки от нас говори в продължение на пет или десет минути за своя опит и усещанията си. Всичко това е свободно и изобщо не е задължително да бъде свързано с религията – някои от доброволците са с напълно различен светоглед – основното е да прекараме известно време в размисъл, преди да започнем работата си. Наистина, тук е необходимо да си създадеш напълно нова настройка, защото това не е болница, а дом. Важни са не само медицинските грижи, но и грижата за душата. Преживях много неща, но понякога се чувствам уязвима за страданията, изживявам ги емоционално. След като прекарах няколко месеца тук, страданието до такава степен се просмука в мен, че не можех да се справям с прости неща, като например да се погрижа за една жена с язви по тялото. Погледнех ли я, това ме съсипваше. Взех си три седмици почивка – сестрите проявяват пълно разбиране и сами ни подканят да отделяме известно време за себе си, защото знаят колко тежка може да бъде работата. Щом се завърнах, работих без прекъсване в продължение на три месеца. Тези три месеца за мен се оказаха най-прекрасното време, което съм прекарала тук. Изпитвах удовлетворение, че съм успяла да съпреживея това страдание. Калигат е необикновено място – тук човек всеки ден се среща с живота и смъртта.

След работата там се върнах към католическата си вяра. Духовният опит на християнка, който придобих в Калигат, ме накара да се почувствам много по-жива. Сега не просто вярвам, сега аз знам, че у мен има нещо, което диша. Срещайки се всекидневно със смъртта, изпитах благоговение пред това да служиш на жените (доброволките работят с жени), дошли тук, за да ги обличаме, храним и да се отнасяме с тях като с човешки същества, след като през целия си досегашен живот са живели като животни. Най-важното според мен е, че тези жени не умират в самота, а с усещането, че някой наистина се интересува от тях. Най-важното нещо, което може да се научи в Калигат е: необикновено уважение към смъртта. Знаем, че ще продължи да работя с бедните, поради удовлетворението и щастieto, което това ми носи. Тук съм била много по-щастлива от където и да било другаде и не мога да го забравя. Едва сега проумявам колко непълноценен е бил някога животът ми. Познавам и много други хора, измъчвани от неудовлетворение, но опитващи се да убедят себе си, че са щастливи.”

МАЙКЪЛ

„Съпругата ми Джейн и аз създадохме TRACKS – асоциация, чиято цел е грижата за децата, след като преди две години се сблъскахме с проблемите на безпризорните деца, живеещи на гара Аура в Калкута. Братята от Ордена на милосърдието ходят там всяка сутрин и осигуряват медицински грижи за децата, но не са в състояние да решат всичките им проблеми. Понякога сме намирали бебета, родени или изоставени на перона. По-големите момчета упражняват сексуално насилие над по-малки момченца и момиченца – тези невръстни деца не са защитени по никакъв начин. Не разполагахме с нищо, когато започнахме, но щом помолихме Майка Тереза за подкрепа, тя ни осигури лекарства. Ако някое от децата е сериозно болно и се нуждае от непрекъснати грижи, сестрите от Шишу Баван са готови винаги да го приемат. Няколко пъти бяхме задържани от охраната на гарата, но Майка Тереза написа писмо до управата в наша защита и след това няха никакви проблеми с тях.

Задълженията ни са да се грижим за около 35-40 деца на ден на възраст от една до шестнадесет години. Непрекъснато на тяхно разположение са лекар, медицинска сестра, двама учители, възпитател, представител на медицинските власти и трима доброволци. Обучаваме децата в училище. Преподаваме им основно математика и география, учим ги как да се оправят в обществото, защото образованието ни не е формално и предназначението му е да ги подготви да постъпят в обикновено училище след това. Провеждаме обучението на три езика: хинди, бенгали и английски.”

ПЕНИ

„Както много доброволци, които познавам, и аз „случайно“ попаднах в Калкута. Буквално спрях там само за малко, на път за Австралия. По онова време работех в салон за красота, току що се бях развела и една стара приятелка ми бе купила билет, за да ѝ отида на гости. Свързах се с Асоциацията на младите християнки и веднага ме посрещна координаторката за доброволците към Ордена на милосърдието. Тя ми каза: „Молих се за някого и пристигнахте вие.“ Попита ме дали искам да ѝ помогна да отидем заедно в бедните квартали, за да поканим децата да дойдат на коледно тържество в Дома на майката. Можете ли да си представите, че тогава носех тясна къса пола и обувки с токчета? Няколко дни по-късно за първи път отидох в Калигат. За мен това бе ужасно травмиращо – бях свикнала в салона на красотата, където работех, всичко да бъде спретнато и чисто, да ухае приятно. Преживях истински шок. Когато една от сестрите ми каза да изкъпя някаква жена, помислих си, че в никакъв случай няма да мога. Стоях там. Тя отново ме повика и ми каза: „Пени, моля те, поеми я!“ Аз се разплаках и казах, че не мога. Тогава тя ми отвърна: „Добре. Ела с мен!“ Вдигна тази торба с кокали, защото старата жена представляваше точно това, и я занесе в банята. Тази гледка ме накара да се разплача дори още по-силно. Стоях вцепенена наред сумрачната баня и нищо не можех да направя. Изведнъж като че ли цялата стая светна! Внезапно почувствах, че мога да я изкъпя.

Силно се развълнувах, когато видях една окачена на стената картина, изобразяваща Христовото тяло – внезапно почувствах, че Христос е у всеки един, какъвто и да е той. Не само у тази дребна старица, чието тяло бе покрито със струпеи, Христос присъстваше навсякъде в света, целият свят бе Христово тяло. Разбрах, че това, което мога да направя за някого, мога да го направя за всеки. Останах шест месеца, а на тръгване от Калкута казах на Майка Тереза: „Ще се върна“, тя ми отвърна: „Няма да се върнеш – има много работа да се свърши там, където живееш. Нещата ще се наредят. Господ ще ти покаже какво трябва да направиш.“ Разстройвах се, че не винаги мога да помогна на моите клиенти с психологически проблеми, излизаци най-вече, щом дойдеха на консултация при мен. Бях забелязала, че щом съблечеше дрехите си в кабинета, жената се превръщаше в дете, ставаше човешко същество, нуждаещо се да сподели толкова много неща.

Започвахме да си приказваме и тя ми доверяваше всички тези проблеми, с които не знаех как да се справя. Можех да ѝ помогна да се отпусне, но не знаех как да ѝ помогна да се освободи от скритото дълбоко у нея, което я нараняваше. Осъзнах, че мога да се науча да бъда и психотерапевт – така и стана. Днес, ако някой възрастен човек ми каже, че е свикнал и е много стар да се променя, му възразявам: „Не съм съгласна. Вземете мен например, на 48 коренно промених живота си.“

На последните няколко страници бяха разказани историите на хора, които са ни помагали в Калкута. Но пак ще кажа, че не е необходимо да дойдеш чак в Индия, за да дадеш любов на другите – улицата, на която живееш, може да бъде твоят Нирмал Хриди. Можеш да помагаш на бедните в своята страна, както показват следващите разкази

ДЕЙВ

„Започнах като доброволец към Ордена на милосърдието в началото на 1994 година, след като по телевизията гледах ужасяващите събития в Руанда и Сомалия. Съпругата ми беше заминала в командировка. Аз седях сам вкъщи и се чудех какво да правя. Докато гледах новините, си помислих: „Господи, толкова много работа има да се върши на този свят, на толкова много места, и такава нужда има някой да отиде и да направи нещо“. А после се хванах да си мисля: „А ти какво правиш? Скочи веднага или млъкни!“ Тогава реших, че трябва да видя дали няма някоя организация, която да може да вкара в употреба моята пълна липса на талант и на каквито и да било умения.

Отначало работех с кармелитките във Вашингтон. Прекарвах две вечери в седмицата в приюта за жени – повечето наркоманки, алкохолички, бивши проститутки и такива, които току що са излезли от затвора. Опасно място, където научих много за бездомните. Обикновено на тях гледаме като на извънземни. Не сме склонни да имаме нищо общо с тях, дори не смеем да ги заговорим, смятаме ги за престъпници или за откачени, но от личен опит знам, че това са изключения.

Повечето са тихи, кротки хора, при които просто нещо е тръгнало наопаки. Те са уязвими и по-скоро безпомощни, отколкото опасни. Когато преди няколко години Майка Тереза посети Вашингтон, спомням си как на Капитолия един сенатор ѝ каза: „Майко, работата, която вършиш, е изумителна”, а тя отговори: „Божа работа”. Тогава той я попита: „Но можеш ли да почувстваш някога удовлетворение от делата си в Индия, където проблемите са безчетни – не са ли безсмислени твоите опити?” Тя отвърна: „Сенаторе, не сме призвани да бъдем удовлетворени. Призовани сме да бъдем вярващи.” Отговорът ѝ наистина дълбоко ме разтърси.

По-късно, когато се преместихме в Европа, аз се свързах със Сестрите на милосърдието, които ми предложиха да работя като доброволец в Лондон, и досега съм с тях. За мен е удоволствие всяка сутрин да бъда там. Сам се изненадвам от себе си, но това е факт. Мислейки си: „Благодаря Ти, Боже”, с удоволствие се залавям за работата си, както не ми се е случвало никога до сега с останалите платени длъжности, където винаги съм се чувствал неудовлетворен. Тук действията ми напълно отговарят на моята вътрешна настройка. Няма конфликт между чувствата, мислите и делата.”

ДЖЕРИ

„Разбрах, че желанието да се променя света е абсурдно и агресивно. Ако не ти харесва такъв, какъвто е, тогава промени себе си. Точно така постъпвах със семейството, работата и живота си. Променяйки себе си, можех да почувствам по-осезателно останалите. Преди бях заклет пушач, имах наднормено тегло, но после се взех в ръце и престанах да се саморазрушавам. Започнах да тичам всеки ден, отслабнах и станах по-здрав. Преди няколко години, докато тичах, вътрешният глас ми заговори: „Трябва да направиш нещо за Бог.” Понятие си няхах какво да направя. После прочетох едно съобщение в енорийския вестник: „Търсим млад мъж, който да помага на монахините в приюта за мъже в Южен Бронкс”, обадох се по телефона и отидох там. Позвъних на вратата и казах: „Сестро, търся приюта”, тя ми отговори: „Завийте зад ъгъла”. Очевидно си помисли, че се нуждае от помощ.

Сестрите имаха правило да приемат с предимство хората от предишната нощ, а новите чакаха реда си. Така се озовах сред тези безпомощни бездомни наркомани и алкохолици и започнах да крача напред назад, когато отвориха вратата и казах: „Моля, почакайте”. „Добре, ще почакам”, помислих си и се върнах в колата, защото бе малко хладно. Хората стояха там отвън и след като три пъти ми казах да почакам, аз се вбесих. Беше студено, стъмваше се, казах си: „За какво чакам тук? И без това съм последен”. Най-сетне натиснах звънеца, отвориха ми и аз изстрелях: „Казвам се Джери, идвам като доброволец”. Отвърнаха ми: „О, ние ви очаквахме!”, така разбрах, че ме взимат, защото тя добави: „Вие бяхте на студа при бедните”. И от тогава стоя на тази врата два пъти в седмицата вече 13 години. Всеки път, когато ми се налага да кажа на някого да почака с думите: „Просто бъдете търпелив”, много добре знам какво означава това. Сега съм доброволец и се занимавам единствено с това. Помагах на сестрите да открият домове в други части на Щатите, включително в Ню Мексико за индианците Навахо. Когато бях новопосветен и се налагаше да се оправям с пияните, идващи на вратата, ми бе много трудно да съзирам Исус зад маската на тези нещастници. Но разбрах, че трябва да се опитвам и да не се отказвам, защото бедните тук не са като тези в Калкута или Мексико.

Тук хората страдат по-скоро от духовна нищета. В Америка вероятно това може да бъде отдадено на моралния упадък и на факта, че ако си беден, ти просто не можеш да се интегрираш. Ето защо правим всичко това в Южен Бронкс, но нямаме достатъчно доброволци. Необходимо е постоянно да са тук, а повечето не искат да живеят в този район.”

КАТИ И КЕН

„Бабата и дядото на Кен са от Индия и ние искахме да ги посетим. Решихме да не ходим просто като туристи, а да прекараме времето си там, като работим със сестрите в Калкута.

От тогава сме доброволци в Дома на Ордена на милосърдието тук, в Лондон. Миналата година, когато бяхме на почивка в Израел, мислехме да посетим Наблус в окупираните от Израел територии, където сестрите работят при изключително трудни условия, грижейки се за децата и

старите хора от палестинските бежански лагери. Посъветваха ни да не ходим, защото там е опасно място, но тъй като вече бяхме дошли в тази страна, а и то се намираще само на около петдесетина мили от Йерусалим, просто не можехме да останем в града и да не отидем. Не правехме кой знае какво, освен че им бяхме занесли някои неща, но струва ми се, те бяха трогнати от нашия жест.

Имаха хубава къща със собствен двор и в нея живееха пет сестри и един стар свещеник, италианец. Те са твърде самотни там и са били заплашвани дори от палестинците, които отначало ги мислели за еврейски заселници, поради саритата в бяло и синьо, твърде много наподобяващи еврейския флаг. Палестинците често ги крадели, но вече водели ранените деца и старците при тях.

Научихме много неща, докато помагахме на сестрите. Едно от тях е, че ставаш по-малко уязвим, ако съсредоточиш вниманието си върху другите, а не толкова върху себе си. Открихме, че когато бяхме изцяло погълнати от помагането на хората край нас, не ни оставаше време да се тревожим за собствените си страхове – и така те изчезваха.”

НАЙДЖЪЛ

„За пръв път се срещнах с Майка Тереза през 1969 год., когато училищният свещеник я беше поканил да ни посети. Той бе завършил Богословие в Рим и бе помагал на сестрите там. Бях на тринадесет години и тя ми изглеждаше като всяка друга старица, но си спомням, че онова, което каза в параклиса след литургията, прозвуча по различен начин. Свещеникът ни организира за учениците от нашето училище пътуване до Италия и ние можахме да работим със сестрите там. По онова време, в началото на седемдесетте, в Италия все още имаше малки бедни градчета. Децата нямаха много развлечения и сами си ги измисляха. Организирахме спортни състезания и правехме различни други неща за тях – те прекарваха чудесно. След като завърших университета, исках да се включа в някаква общественополезна дейност. Реших да прекарам част от времето си, работейки със сестрите.

Това ми донесе изключително богат опит – въпреки че ми трябваша около две години, струва ми се, за да осъзная смисъла на всичко. Радостта на сестрите ми харесваше особено много, а също и начина, по който те се отнасяха с хората. Живеехме при твърде лоши условия в Килбърн, Лондон, но домът привличаше много хора – не само бездомни, а и млади, възрастни – всякакви хора, които искаха да се присъединят към работата. В единия край на квартала имаше подслон за бездомни мъже с 14 легла. Сестрите често организираха разходки навън. Излизахме още в пет и половина сутринта и обикаляхме улиците, за да разнесем поканите. Това много ми харесваше.

Когато опознаеш някого, ще се отърсиш от етикетите, които сме свикнали да поставяме – „алкохолик” или „наркоман” – виждаш вече единствено хората и те стават твои приятели. Никой не се опитва да им продаде нещо. Майка Тереза казва, че във всички домове по света безплатно дават онова, което се дава охотно. За мен това е прекрасно. Много от хората, които остават в дома, казват: „Не трябва ли да си платим?” и още: „Как е възможно да е безплатно?” или: „Правителството ли плаща за нас?”. Питат ни: „Как може да е безплатно?”, а ние им отговаряме: „Защото се дава с радост.”

По едно време имах много семейни проблеми. В продължение на осем години майка ми бе сериозно болна – психическо заболяване, депресия или болест на Паркинсон. Всичко ми се струпа изведнъж. Забелязах, че когато трябваше да изкъпя майка си, всичките ми задръжки падаха. И не ме питайте как, станах силен, докато майка ми бе слаба. През ваканцията се върнах в дома в Килбърн и открих, че да работя с хората, които вече познавам, ме прави достатъчно силен, за да се прибера у дома и да се грижа за своето семейство. Когато майка ми накрая почина, аз се върнах при мъжете в дома – всички момчета се бяха събрали там заради мен и ми дадоха толкова много топлина и уют!

Познавам много хора, които биха искали да станат доброволци или да помогнат на другите по някакъв начин, но обикновено им е трудно да приемат проблемите, които съпътстват това. Сестрите имат домове на всякакви места, където могат да съществуват военни конфликти или престъпност. Някои казват: „Не искам да ходя там – опасно е”, но според мен човек трябва да отиде там все пак, да се сблъска очи в очи с реалността, чрез Ордена на милосърдието или по някакъв друг начин.

Повечето от нас се плашат дори да излязат навън и да почукат на вратата на съседа – мнозина дори не познават съседите си. Поемете риска: могат да ви изгонят, но могат и да се сприятелят с вас. Чрез връзката с другите могат да бъдат разрешени много проблеми, които хората спотайват в себе си.

си. Невъзможно е да се чувстваш самотен, ако протегнеш ръка към някой друг. Това е взаимно усещане – ти даваш, но и получаваш.”

МЕРИ

„Бях доброволка в Калигат и усещах задушевната атмосфера там. Бе истинска привилегия да служиш в дома за умиращи, да контактуваш с хората по този начин, да прескочиш огромната бариера, разделяща Изтока и Запада, границата между културите, социалните прослойки и истински да се приближиш до друго човешко същество на нивото, на което си способен да го направиш. Щом се върнах от Индия в Лондон, изпаднах в шок – започнах да забелязвам колко изкуствени са нещата, колко са стерилни и организирани. Но се опитвах да продължа да контактувам с бедните по този начин, въпреки че тук бе по-трудно. Всеки ден например, отивайки на работа, минавах покрай един бездомен, който живееше под моста. Веднъж забелязах, че сутринта някой се е отбил на път за работа и му е оставил термос и няколко сандвича, вечерта си бе прибрал термоса. На другия ден и аз му занесох един портокал. Започнах да го правя всяка сутрин. Казвах му само „Здравей” и усещах как по този начин осъществявам духовна връзка със сестрите. Вече не ни разделяха границите и културните различия. Както казва Майка Тереза: „Ние сме просто камъчета, хвърлени в морето и образуващи вълнички” и всяка вълничка може да се роди от най-малкия акт на служене, който да даде началото на много други, нали?”

Една от доброволките в Лос Анджелис описва как е помагала на братята в мисията и открила нещо, което на пръв поглед може да ви се стори отделна реалност. Но и тя, също като предишните разказвачи, е научила как, помагайки на някой друг, можеш да помогнеш и на себе си.

ДЖЕРАЛДИН

„Веднъж предложих да помогна на братята при техните обиколки и преживях ден, който няма да забравя скоро. Всяка събота и неделя братята и сьратниците на Ордена на благотворителността раздават храна на бездомните по улиците. В деня, когато излязох с тях, за да им помагам, брат Люк караше камиона и щом спряхме в една алея, той ми каза: „Подготви се психически, защото това място е ужасно, викаме му Хотел Ад.” Щом се приближихме до хотела, пред погледа ни се изпречи купчина боклук. Отначало видяхме само една жена да седи пред картонен кашон. Брат Люк и аз излязохме от камиона, тутакси ни лъхна воня на боклук и урина, която едва не ни задуши. Закрачихме към този ужасен хотел, който имаше открит заден двор, също пълен с боклук. Започнахме да се провикваме, че носим храна и напитки. Постепенно хората, живеещи там, се показаха и се приближиха до нас. Те бяха в толкова окаяно положение – с измършавели тела, болни, гладни, въргалящи се на това място, което наистина приличаше на ад. Струваше ми се, че съм попаднала в някой филм на ужасите, като ги гледах как излизат от сградата, завръщайки се все едно от смъртта. Бях смазана от гледката, от ужасната миризма и изпитах пълно отчаяние от всичко. Докато раздавах плодове и сандвичи, една жена на име Маргарита се приближи до мен. Тя беше болна. Държеше се за гърлото.

Едва говореше. Попита ме знам ли къде може да намери клиника, за да ѝ предпишат някакво лекарство, но разбира се, аз не знаех. Брат Люк предложи да повикаме един лекар, който приема и преглежда болни и на улицата. Маргарита ни каза, че живее на дюшек под дървото от другата страна на хотела. Ние я уверихме, че ще се върнем с лекар. Щом влязохме в камиона, сълзите ми потекоха и не можех да ги спра. Плачех от отчаяние и безнадеждност. Това бе по-лошо от всичко, което бях виждала до сега. По-късно, към 21 часа, пристигна д-р Бил, наш сьратник, с ортопед от една болница. Веднага отидохме да намерим Маргарита. Тя лежеше на дюшека си точно пред Хотел Ад. Бе загубила съзнание и имаше много висока температура. Да съм на улицата по това време бе напълно непознато усещане за мен. Само на няколко метра от нас пласьори на наркотици уреждаха сделките си. Д-р Бил обясняваше на друга бездомна жена как Маргарита трябва да приема лекарствата си, когато забелязах, че тя се е свила и цялото ѝ тяло се тресе. Търкаляше се върху едни мръсни одеала, а по нея кацаха мухи, като че ли се намирахме в Африка. Аз клекнах до нея и лекичко започнах да разтривам ръката

„Обикновеният път”, Майка Тереза

й. Така продължих три-четири минути. За мое учудване, почувствах, че се отпуска. Тялото й се изправи и престана да трепери. Изглеждаше успокоена, въпреки че бе много болна и вероятно току що се бе завърнала от смъртта. Поради заболяването си тя не можела вече да проституира и нямала с какво да си осигурява дрога. Трябваше ми много време, за да асимилирам какво се е случило.

Наистина вярвам, че сме канали за Божията изцеляваща сила и сме способни да я предаваме един на друг. Това, за което не съм съвсем сигурна е, кой бе изцелен в тази ситуация. Когато пристигнах в Лос Анжелис, се почувствах ужасно объркана – бях напуснала работата, която работех от 18 години. По различни причини усещах силна тъга. Преживяването с Маргарита бе забележително. Толкова отдавна не бях плакала за нечия чужда болка. Бях затънала в собствените си проблеми, оправдавайки се, че е за малко. Сега те ми изглеждаха толкова незначителни в светлината на онова, което бях видяла в Хотел Ад. Почувствах се истински свързана с Маргарита. На следващия ден я навестихме, занесохме й малко пилешки бульон и прясна вода за пиене.

Тя постепенно се възстановяваше и ни беше много благодарна за помощта. Запитах се: защо Маргарита, а не аз? Интелектът ми подсказва, че няма просто обяснение за тази мистерия на живота, но предизвикателството към мен е да изградя своя живот така, че осезателно да я усещам.”

ПИТЪР

„Когато бях дванадесетгодишен, гледах един филм за Гладис Ейлууд, бедна и необразована камериерка, решена да стане мисионерка. Най-накрая тя отива в Китай, където по време на войната превежда над 200 деца през планините, за да ги спаси от боевете. Мислех си, че точно това искам да правя някой ден! Като повечето тийнейджъри обаче, се откъснах от църквата и захванах работа в модната индустрия. Бях фото-модел в ерата на пънка в началото на седемдесетте, малко ексцентрична професия, от която съм запазил чудесни спомени. Един прекрасен ден почувствах, че просто се нуждая от малко покой и нещо ми подсказа да отида в църквата. Службата бе обичайна, но накрая свещеникът заговори за Майка Тереза и нейните сестри. Никога не бях чувал за нея и ми се прииска да узная повече. Посетих дома на Ордена на милосърдието в Лондон и се срещнах със супериора, който ми каза: „Кога искате да започнете? Какво ще кажете за следващата събота?” Вече над 13 години работя със сестрите и ги усещам като родни сестри – бих направил всичко за тях.

Струва ми се, че съм търсил нещо, някакво място, където да бъда полезен на хората. Разбрах, че да съм със сестрите в кухнята, да обикалям нощните улици заедно с тях или просто да си приказвам с хората, за които се грижа, е точно онова, от което съм се нуждаел. Ценностната ми система е преобърната. Не след дълго реших, че искам да работя тази работа, макар да знаех, че ще получавам буквално една четвърт от онова, което печелех преди. Сега работя в ракова болница в Лондон. Санитар съм и се занимавам главно с това да въвеждам и извеждам хората от операционната зала. Срещам хора, които не се оплакват дори, когато целият ад се е стоварил на главите им – такава смелост притежават. Понякога при мен идват съкрушени, свършено непознати хора и ми се доверяват. Всичко изглежда толкова естествено! Започвам да се замислям за него едва след това.

Болничният персонал знае за моята връзка с Ордена на милосърдието – всички там са добри хора и осигуриха много медикаменти, които изпратих в Калкута. Станах спонсор на няколко деца, колкото бих могъл да осигурия със заплатата си, а от Уолт Дисни получих много играчки и значки за децата в Шишу Биван. Струва ми се, че най-накрая осъзнах: колкото по-малко притежаваш, толкова по-щастлив си. Ако видиш колко скромно живеят сестрите, това наистина може да промени живота ти. Харесвам простотата. Вярвам, че тя е най-прекия път към Бога.”

Винаги съм щастлива да чуя разказите на други, предложили служенето си и отговорили на нуждата. Група млади хиндуисти дойдоха при мен и ми казаха, че са решили да основат общност, наречена „Надежда”, чиято цел е да помага на изгубилите упование. Те събрали всичките си пари и купили за затворниците 70 дюшека. Пожертвали парите си, за да направят този дар и на никого не споменали, че е от тях.

По-долу са моите любими молитви. Предлагам ги на нашите съратници, на доброволците и на хората, които ни посещават, за да ги водят и подкрепят, докато служат на останалите:

Господи, помогни ми да отнеса благоуханието Ти навсякъде, където отивам!

Изпълни душата ми с Твоя Дух и живот!

Вземи цялото ми същество! Моят живот може да бъде само сияние на твоя. Сияй чрез мен! Бъди с мен, така че всяка душа, която срещна, да усети присъствието Ти в моята душа!

Накарай ги да поглеждат и да виждат вече не мен, а само Теб, Господи!

Остани с мен и аз ще засияя като Теб, най-сияйният! Ще засияя, за да стана светлина за другите; и тази светлина, Господи, ще бъде цялата от Теб; Ти ще си Този, Който сияе за другите чрез мен. Нека Те възхвалявам така, както би искал, сияейки на тези край мен! Нека проповядвам за Теб не чрез проповед, не чрез думи, а чрез примера си, чрез увличащата сила на моите дела! Нека цялата любов на сърцето ми се насочи към Теб! Амин.

Кардинал Нюман

Направи ни достойни, Господи, да служим на ближните си в света, където живеем и умираме в бедност и глад. Дай им и днес, чрез ръцете ни, насъщния им хляб; мир и радост – чрез нашата разбираща любов.

Папа Павел VI

ПОКОЯТ Е ПЛОД НА СЛУЖЕНЕТО

Думите на любов винаги носят покой. Споделиш ли любовта си с другите, ще усетиш как мирът обзема и теб, и тях. Настъпи ли покой, появява се Бог – така Той присъства в живота ни и показва любовта Си, изпълвайки сърцата ни със спокойствие и радост.

Води ме от смъртта към живота, от лъжата към истината. Води ме от отчаянието към надеждата, от страха към истината. Води ме от омразата към любовта, от войната към мира. Нека покой изпълни сърцата ни, света и вселената. Мир, мир, мир!

Много от нашите домове по света са наречени „Дар на Любовта” или „Дар на Спокойствието”, защото голяма е благодарността ни към Бога за Неговата милост. Грижим се за тези домове – да са място, където бедните да се чувстват уютно, но само Бог може да довърши нашата работа, както обясняват сестра Долорес и брат Джеф: „Грижим се както за физическото, така и за духовното изцеление на всеки, който дойде в Нирмал Хриди. За физическото изцеление можем да му осигурим уют и да му даваме сила, но за духовното здраве трябва да се обърнем към Бога. Затова, познавайки своята сила и своята слабост, се обръщаме към Господа, защото още носим своите минали болки, а Той има лек за всичко. Простичко е: ако само се обърнем към Него, Той ще ни прати вътрешно изцеление, това духовно здраве, с което да направим живота си по-свят и по-богоугоден.”

„Ако искаме да помогнем на болен да се изцели физически и грижата ни е посветена изцяло на него и е правилно мотивирана от нашите усилия да го обичаме, това ще има и духовен ефект. При физическото изцеление откриваш болестта и определяш колко лекарство е необходимо. Стъпките са логични и рационални. При духовното изцеление, ако не осъждаш, ще позволиш да се случи предопределеното и колкото повече обичаш този човек, толкова по-силно ще бъде духовното преживяване и за двамата ви. Винаги е по-добре да не очакваш нищо. Нека Бог нареди нещата! Слушал съм за хора да говорят за тази промяна, а това показва, че са станали по-осъзнати за Божията любов към тях. Не толкова в думите, колкото в държанието им проличава: постигнали са покой.

Например, много от психично болните са истински себеразрушители – блъскат главите си в стената, късат дрехите си, но ако им се отдели малко повече внимание или ако с тях се отнасят по-мило, настъпва забележима промяна. Ние вероятно никога няма да узнаем какво става в тях, но със сигурност ще разберем, че са били изцелени.” Духовното изцеление се е случвало на мнозина от хората, с които работим – и проводниците на Божията изцелителна сила, и изцелените, са споделили еднакво от Божия мир. Сара, доброволка в един от домовете за болни от СПИН в САЩ, споделя с нас някои дълбоко впечатливи наблюдения от нейната работа: „Хората, които идват в дома, знаейки, че накрая ще умрат, попадат на място, където могат да намерят спокойствие и да си починат или ако са получили дори слаб импулс, да познаят Бога, да Му се отдадат – и в двата случая

домът е добро място за тях. Някои вярват в живота след смъртта, други – не. Водили сме дълги разговори за Бог и за живота след смъртта, споделяйки истините на Библията за този и другия свят.

Всеки един, с когото съм говорила, силно вярва в Бог. Понякога, особено, когато са близо до смъртта, те приемат вярата на сестрите и искат да бъдат кръстени, но никога не са насилвани да правят това. Открих, че работата тук балансира нещата в моя живот.

Докато работех в офиса, бях в т. нар. „реален“ живот, но щом станах доброволка към Ордена на милосърдието и ходех там веднъж седмично, разбрах, че всъщност това е реалният живот.

Домът не е бляскаво или красиво място, но хората тук са реални човешки същества, променени от това, че умират. Хората в града не са така истински живи. Работата в дома ми помогна да разбере кое е стойностно в този живот и да осъзна, че има друг живот след смъртта.

Много от хората, които познавам, преминават през живота без дори за миг да си помислят за онзи след смъртта. Това, което Бог ми показа е, че Той обича всеки: коя съм аз, та да съдя другите? Работата ми като мисионерка към Ордена на милосърдието ме промени. Животът ми сега е по-дълбок, по-пълноценен и по-балансиран между материалното и духовното. Аз намерих покой.”

Сестра Долорес добавя и своя опит в постигането на Божия мир чрез служене на умиращите: „Много от мъжете, които идват в Дома за болни от СПИН, са напълно отчаяни. Но под нежните грижи на сестрите и доброволците сърцата им се умиротворяват. За тях това наистина означава да се завърнат у дома. Те често казват: „Тук ще бъде последното място, където ще живея, последното място, където ще бъда.” Но аз винаги им отвръщам: „Последното на земята. От тук трябва да се върнете в истинския си дом, където ви чака нашият Небесен Отец.”

Когато съм с някой в последните мигове от живота му и той е умиротворен, спомням си, че всички ние трябва да преминем някога през това. Изпитвам силен копнеж да мога да си отида в мир. Ние всички трябва да се обърнем към Бога – от Него идваме и при Него ще се върнем. Затова, помагайки на другите в последните им мигове, ние също получаваме подкрепа.”

Сестра Терезина си спомни за един човек, който посетил дома в Лондон и й написал писмо: „След като бе идвал да ни види, той ни писа, споделяйки, че при нас е намерил онова, което никога не е можел да си купи или дори да открие у себе си – духовен покой. Казва, че е бил дарен с добро здраве през целия си живот, но никога не е могъл да постигне поне малко покой.”

ЗАБРАВЯЙКИ СЕБЕ СИ, НАМИРАШ СЕБЕ СИ

Да, имаме право да бъдем щастливи и умиротворени. Създадени сме за това – родени сме, за да бъдем щастливи, но можем да намерим истинско щастие и поко единствено, като възлюбим Бога: радостна е любовта към Него, велико щастие е тя. Много хора смятат, особено на Запад, че парите те правят щастлив. Струва ми се, че трябва да е по-трудно да си щастлив, ако си здрав, защото тогава ще мислиш за много други неща и това ще ти пречи да видиш Бог. Но, ако Бог ти е дал здраве, използвай го за Него – помагай на останалите, грижи се за бедните, дай им работа. Не пропилявай здравето си! Здравето и образованието са дарове от Бог и затова трябва да помагаме на онези, които ги нямат. Исус е казал: „**Каквото направите на нищите свои братя, за Мен го правите.**” И затова единствената тъга, която изпитвам, е, ако съм съгрешила, ако съм обидила Господа с егоизма или с нежеланието си да бъде милосърдна. Ако нараняваме бедните или се обиждаме помежду си, нараняваме Бог. Всичко е в Божиите ръце – споделяйте онова, което имате, включително и себе си!

Автор на това стихотворение за радостта от споделянето и приятелството е един от нашите пациенти в Сан Франциско, болен от СПИН:

Приятел ли имам, не ме е грижа, че боговете винят ме, а хората – смазват.

Думите на приятеля са звездата безценна, избистрила пътя на пътника нощен.

Приятел ли имам, не ламтя за злато, ни кралска награда мечтая за него –

да поседнем жадувам, да хвана ръката му. Монетен двор да подминеш си струва.

*Приятел ли имам, ще проникна в изкуството, оня бял и прозрачен, преследващ ме пламък,
сред йероглифите уродливи на сърцето туптящо като химн или фреска*

върху лице на приятел.

Търсач по рождение, подарявам ви всичко, научено пътьом тук, на земята,

ОБИКНОВЕНИЯТ ПЪТ

и ви съветвам да си завъдите зложелател: рядко само истините еднички смучат мозъка ми като бръмчащи комари – спускай мехура, изгори писмата си стари! Но младостта моли: говори за приятелство! И той отверъща доброжелателно, доброжелателно: твоят приятел е ехо на твоите нужди, той е полето, засято с любов не от чужди, и пожънато с благодарност, кораб твой е и огнището твое, приседни зажаднял, търсачо на своя покой!

Бъдете щастливи в мига, това е достатъчно. Отделният момент е единственото, от което се нуждаем. Бъдете щастливи сега и ако с делата си изразявате любов към другите, ще дадете щастие и на тях. Не е необходимо много – просто една усмивка. Светът щеше да е много по-прекрасно място, ако хората се усмихваха повече. Усмихвайте се, бъдете ведри, бъдете радостни, че Бог ви обича!

Следващата молитва за мир е написана от свети Франциск от Асизи. Казваме я всеки ден. Тя ни напомня как можем да постигнем мир, давайки на останалите с отворено и чисто сърце:

Господи, направи ме проводник на Твоя мир – има ли омраза, да нося любов; има ли грях, да нося опрощение; има ли раздори, да нося съгласие; има ли заблуда, да нося истина; има ли съмнение, да нося вяра; има ли отчаяние, да нося надежда; има ли сянка, да нося светлина; има ли тъга, да нося радост. Господи, позволи ми да утешавам повече, отколкото мен утешават; да разбирам повече, отколкото мен да разбират; да обичам повече, отколкото мен да обичат, защото забравих ли себе си, ще се намериш; простиш ли, ще ти простят; умреш ли, ще се пробудиш за вечен живот.

Ето думите на някои от доброволците, намерили радост и мир, помагайки на бедните:

ДЕЙВ

Откакто дойдох да работя тук, в Лондон, започнах да получавам много повече, отколкото давам. Работата ми носи радост, ала това не е обикновена радост. Радостта може да бъде и сериозна. Тя може да е лекокрила и небрежна, но също дълбока и успокоителна, като тази, която изпитват майката и бащата при раждането на своето дете или онази, която усещаш на сватбения си ден. Щастлив и радостен съм да бъда тук, приемам това сериозно – работата е сериозна, но не се тревожа за нея. Сега, когато правя нещо за другите, съм много по-естествен и уравновесен човек.”

ДЖОН

„Работата в Калигат бе преживяване, което промени живота ми. Мислех си, че ще опитам един два дни, ала след това реших, че искам да остана за месец. Всеки следобед, след като бях приключил с работата и отпочинал, имах усещането, че съм в Рая. Не твърдя, че така се чувстват сестрите, които работят всеки ден. Просто познах живота по един нов начин. Работата ти дава необичайно усещане – не знам как да го опиша наистина, може би просто мир. Безкраен мир, изливащ се над мен всеки ден.”

РУПЪРТ

„Станах пълноценно човешко същество, след като получих възможността да работя с Ордена на милосърдието. Никой не е по-добър от друг – затова се научих да отговарям с любов на всяка ситуация. Колкото повече даваш, толкова повече получаващ. И през цялото време, докато даваш, обичаш и помагаш. Светът получава повече – повече, отколкото изобщо можем да си представим с ограничения си поглед. Сякаш сме свързани със сърцето на света.”

Накрая имам само едно послание за мир и то е – да се обичаме един друг, както Бог обича всеки от нас. Исус дойде, за да ни донесе благата вест, че Бог ни обича и иска да се обичаме помежду си. И когато дойде време да умрем и отново да се върнем у дома при Него, ще Го чуем да ни казва: **„Елате и вземете Царството си, защото бях гладен и Ме нахранихте, бях гол и Ме облякохте, бях болен и Ме посетихте. Каквото сте направили за низшите, за Мен сте го направили.”**

БОГ ДА ВИ БЛАГОСЛОВИ!

МАЙКА ТЕРЕЗА

ОБИКНОВЕНИЯТ ПЪТ

“Хората са неразумни, нелогични и егоцентрични. Обичай ги каквото и да става! Ако правиш добро, ще те обвинят в егоизъм и задни мисли. Прави добро, каквото и да става! Ако успееш, ще се сдобиееш с фалшиви приятели и истински врагове. Стреми се да успееш, каквото и да става! Доброто, което правиш днес, ще бъде забравено утре. Прави добро, каквото и да става! Честността и откровеността те правят уязвим. Бъди честен и откровен, каквото и да става! Онова, което си градил с години, може да бъде разрушено за една нощ. Продължавай да изграждаш, каквото и да става! Хората истински се нуждаят от помощ, но ще се нахвърлят върху теб, ако им помогнеш. Помагай им, каквото и да става! Дай на света най-доброто от себе си и той ще те отритне. Дай му го, каквото и да става!”

(Надпис на стената в Шишу Баван, дома за деца в Калкута)